Ն 84 — 1885 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10 ՇԱԲ — 1302 ԶԻԼՀԻՃՃԻ 12 — ՊԻՐԻՆՃԻՆԷ

40 ԹԱՐԱ

ՃԷՐՍԷՒ ԾԱՐԳԻՅԷ

40 ԹԱՐԱ

ԱԳՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

	12 ԱՅԼԷՔ	6 ԱՅԼԷՔ	3 ԱՅԼԷՔ
ՍՊԱՄՊՕԼ	200 ՂՐՇ	105 Ղ.	55 ՂՐՇ
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	—

Մէջխրկէ 20 ղրուշտան

ԲՕԼԻՍԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՍԻՅԷ ԹԻՒՃԱՇԱՐԻՅԷ ՍԱՐՍԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԼԷՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Վինէ, Շնճի վէ Ճինճի սահիպէ ղրշ. 6
Էնէնիւ սահիպէ . . . . . » 3
Մէվատտը նաֆիսյա տաիր պէնալէր մէճանէն գապուլ օլունանաք վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իստէ օլունմայանաղ տըր։

Իսարէխանէսի, Սպամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրո 20 ձիվէլէկեան մաթպասընտա տըր։ Քեազֆէյի մէվատտ հագդընտա կազէթանըն սահիպ վէ մէսուլը ՏԻՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՆԵԼ ԻՒՐ ՀԱՎ ԱՏԻՄ

ՊՈՒԼԿԱՐ ՖԷՍԱՏԸ

Բուլգէրիի Շարգիտէ վագը օլան հալլերը, պիւթիւն ալէմի բօլիթիգա-յը դաֆիլէթէ կէթիրմիշլէր տէնսէ ճայիզ տիր։

Վագրա Այսթէֆանոս ահանամէ-սի երբիթըլզպ պիր թարաֆա աթըլ-մըշ օլտուղը կիւնտէն պէրու, մէգ-քիւր ահանամէնին հիւքմինէ ֆիրլէ կէթիրմէք բույսը ուսուսմ Պուլկար-լարըն ույգու բահալըղընը սահվ էլէմիշ իտի իսէ տէ, պէօյիւք թէհ-լիքէլէրին էօնիւնիւ ալտագ իչիւն ագտ իտիլմիշ օլան Պէրլին ահանա-մէսի, հիշ տէրիլ իսէ ուզուն մա-տէթ Շարգի Բումէլի վէ Պուլկարիս-թանընն բահաթընա պիր էմնիյէթ ատտա իտիլմէքտէ, վէ արա սրբա վա-գը օլան կէօսթէրիշլէրէ հատտէն զիյատէ էհէմմիյէթ վերիլմէմէքտէ իտի։

Գու տէֆա Շարգի Բումէլիտէ վա-գը օլան հալլերէ, Պուլկարիսթան բրէնսիպին տախի իշթիրաք էլէմիշ օլմասը, վէ բէք իհթիմալտէն կէօ-րիւնտիւյի իւգրէ մէգքիւր արպէտա-նընն քէնտի վէ քէնտի միւսվիրլէրի թարաֆընտան թէրթիպ իտիլմէսի, իշէ պայգա բէնկլէր վերմիշ օլուպ, հէր քէս քէմալը մէրգալնէթիճէ-սինէ միւնթազըր պուլունըյօր։

Բրէնս Պիգմարգ ճէնապլէրինին տախի ալէթաճիլԹէրլինէ ավտէթ էլէմիշ օլտուղը սեօյլէնմէքտէ տիր։

Պուլկարընտան պու հարէքէթի, աչբգտան աչբղա տեվլիթը Օսմանի-յէյէ գարշը պիր իսեան օլտուղու կիպի, Պէրլին ահանամէսինէ գարշը տախի աչբգտան աչբղա պիր հագա-ըէթ տիր։ պագալըմ մէգքիւր ահա-նամէնին մուճիտի վէ համիսի օլան բրէնս Պիգմարգ ճէնապլէրի, վէ Բուլգէլիի Շարգիլի Պուլկարիսթան-տան այրըմագ իչիւն Բուսիա տեվ-լէթինէ գարշը իլանը հարպ էլէմէ-յէ հազբրլանմըշ օլան լօրտ Պիգընս-ֆիլտին բէֆիգի լօրտ Սալիզպէրի հազրէթէրի, պու հագարէթէ նէ-նազար իլէ պագաճադլար տըր։

Ֆագաթ կէրէք բրէնս Պիգմարգ վէ կէրէք լօրտ Սալիզպէրի, վէ կէ-րէք Պէրլին ահանամէսինէ վազը իմզա իտէն ուսուսմ տուէլը մուազ-զամա, քէնտի իմզալարընընն նամու-սընը նէ սուրէթէ մուհաֆազա ի-տէճէքլէրինի տիւշինմէքտէ օլսըն-լար։ պէրի եանտա, տէյիլ եալնըզ քէնտի իմզասընընն նամուսընը, իլլա հուգուգը հիւքմրանիսինի վէ մէ-նաֆէի մութլագասընը տիկէրլէրին-տէն էվվել տիւշինմէյէ մէճպուր պուլունան տէվլէթը Օսմանիյէ, քէն-տի վազիֆէսի իճրասընտա պիր տա-գըզպ պիլէ Թէրէտտիւտ կէօսթեր-մէյիպ, Պուլկար իսեանընը պէշի-յինտէ պօղմագ իչիւն լազըմ կէլէն միւէսսիր թէտարլիրլի էլէ ալմըշ տըր։ վէ ասաքիրը Շահանէ, հու-գուգ վէ մէնաֆիի Օսմանիյէի թէհ-լիքէտէն խէլաս էլէտիրի կիպի, Պէրլին ահանամէսինին նամուսունը տախի պիրլիքտէ մուհաֆազա իտի, պէլքի տիկէր տուէլը մուազզամանը զահմէթինէ տէ հաճէթ պրագամ-յաճագ տըր։

Տէվլէթը Օսմանիյէ, քէնտի գու-ճաղընտան այրըլըպ այրը այրը հիւ-քիմէթլէր վէ պագը տէվլէթլէրին եիւզէ չբգմըշ սեվկիլիլէրի օլմուշ օլան միլլէթլէրին քեֆֆիյէսինի տա-խի քէնտի վազիֆէլէրի տաիրէսին-տէ պագը սագլամայա միւգթէտիր պուլունմագտա տըր։ էլվէրիր քի ֆօնըբ արայա կիրիպ իշի թաթը եէրինէ պաղլամագ նասիհաթըը իլէ էնկէլիբ վէրմէսինէր։

Մէմուլ իտերիզ քի, հիւքիմէթը Սէնիյէնին չու չիմտիքի Պուլկար իս-եանընտա կէօսթէրմիշ օլտուղը հա-բէքէթ չաբուգլուղը, ֆոնբրընն թէ-վասսութ զահմէթինէ հաճէթ պը-րագմայաճագ տըր։

* * *

Շումաու մուխպիրիմիզ վագասի մայիսմէ հագգընտա կէչէն ճու-մատա էրթէսի կիւնքի թարիխլէ ա-թիաէքի մէքթուպը եազմըշ տըր։

Տիւն կէճէ չէհրիմիզէ կէլէն թէլէկ-ռաֆլար՝ Շարգի Բումէլինճէ մուհիմ վէ վախիմ խապէրլէր կէթիրմիշլէր տիր։ Պու սապահ թէքրար պլանան թէլէկռաֆ-թը հազրէթը Բատիշահիտէ օլարագ մէճլիսը խասսը վիւքէլա սուրէթը ֆէվզելատէ տէ ինիգատ իթմիշ, վէ պունտա Շարգի Բումէլի վագասը թէզէքքիր պուլրլարադ։ Պէրլին ահանամէսինի իմզա իտէն տուէլը մուազզամայա պիր թահրիրաթը ու-մումիյէ իրսալ թահթը գարարա պլանմըշ տըր։

Սիւֆէրաի էճնէպիյէ՝ թէշրիֆա-թիի ումումիյէ նէզարէթինտէն վու-գու պուլան թէպլիղաթ իւգերինէ, եէվմը մէգքիւրտէ Պալրամ պլալնա-տա հազրը պուլունմամշլար տըր։

Քէզալիք եէվմը մէգքիւրտէ Տէր-սաատէթտէ պուլունան Բուսիա պահրիյէ նէզարէթի գայմագամը Մ. Զէսթագօֆ՝ սէֆիր Մ. Նէլիտօֆ իլէ հուզուրը հազրէթը Բատիշահիյէ գա-պուլ պույրրլարագ իքէն, մէճլիսը խասսը ինիգատը հասէպյէլէ, իշ-պու բէսմը գապուլիյէթ թէէիր գէլընմըշ տըր։

* * *

Կէչէն ճումա էրթէսի կէճէ եա-բըսընա տօզրու Մապէյն մէմուրիյնը մուազզամասընտան պիր զաթ՝ Մա-պէյն արապալարընտան պիրի իլէ Պէօյիւքտէրէտտէ Բուսիա սէֆարէթ. խանէսինէ պիլագիմէ, սէֆիր Մ. Նէ-լիտօֆը ալրպ Մապէյնէ կէթիրմիշ տիր։ Մ. Նէլիտօֆ՝ սապահ գարշը Մապէյնտէն չզգըպ եէնէ Պէօյիւք-տէրէյէ ավտէթ էլէմիշ տիր։

* * *

Էվվէլքի կիւն չէհրիմիզ սիւֆէրաի էճնէպիյէսի բէք դիյատ պիր թէ-լյ վէ հարէքէթ իւգրէ պուլունըպ, պիւթիւն կիւն սիւֆէրաի միւարե-լէհիւմ իլէ տուէլը մէթպուէլերի պէյնինտէ պիր չօգ թէլէկռաֆլար թէաթի օլընմըշ տըր։

Ինկիլիթերրա սէֆիրը ֆէվզելատ-սի Ս. Ուիլեամ Ուալթ տախի եէվմը մէգքիւրտէ Շարգի Բումէլի վագա-սը հագգընտան Լօնտրատան պա թէլէկռաֆ թալիմաթ իսթէմիշ տիր։

* * *

Կէչէն ճումա էրթէսի վէ բազար կիւնլէրի շէհրիմիզտէն Զաթաճայա պիր խալը թապուր ասաքիրը Շա-հանէ հարէքէթ /տիւ, զանն օ-լունտրընա կէօրէ, ասաքիրը մէր-գումէ՝ Էտիրնէ իլէ Հասրէտքէօյ պէյ-նինտէ պուլունուպ Էտիրնէտէ թօր-լանմագ օլան ասաքիրին եէրինէ գալիմ օլաճագ տըր։

Կէչէն ճումա էրթէսի ագչամը 1300 նէֆէր բիյատէ ասաքիրի իլէ պաղ սիւվարի այալրը՝ պէրա-պէրլիրինտէ 30 թօր պուլունը-ղը հալտէ, Շարգի Բումէլի հու-տուտրընտա Մուսթաֆա բաշա նամ մահալէ միւթէվէճճիհէն Էտիր-նէտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Մուսթաֆա բաշասա վէ Շարգի Բումէլի հուտուտրընտա պուլունան ասաքիրը Շահանէնին մըգտարը 10,000 վէ Հասրէտ քէօյ իլէ Էտիրնէ պէյնինտէ ասաքիրին եէքիրնիւ 30,000 նէֆէր տիր։

* * *

Էտիրնէ իլէ Շարգի Բումէլի պէյ-նինտէ եօլլար քէսիլմիշ օլուպ, ըզ-մէնտրֆէր իտարէսի Էտիրնէտէն էօ-թէյէ մահալլէր իչիւն եօլճը վէ էմ-թաա գապուլ իթմէմէքտէ տիր։

Էվվէլքի ագչամ Մուսթաֆա բա-շատան էօթէտէ 2 եօլճը գաթարը իլէ 3 էմթաա գաթարը, 3 լօգօմ-թիֆ վէ պիր թագըմ վակօնլար գալ-մըշ տըր։

* * *

Շարգի Բումէլի Իչիւն գարիպէն շէհրիմիզտէ տուէլը մուազզամա սիւ-ֆէրասընտան միւրէքքէպ պիր գօն-ֆէրանս թէչէքքիլ իտեճէյի բիվա-յէթ օլունըյօր։

* * *

Տէրսաատէթէ վիւրուա իտէն խու-սուսի խապէրլէրէ կէօրէ, Պուլկար-լար՝ Ֆիլիպէտտէ Մ. Զարիֆինին ին-չա իթմիշ օլտուղը մէքթէպին իւգ-ռինէ պիկիհիճում, պինահ մէգքիւրը խարապ վէ վէրան պիր հալէ վագ իթմիշլէր։

Պուլկարլար՝ քէնտի մէղհէպտաշ-լարը օլան Բում միլլէթինէ պէօյլէ պիր հագարէթտէ պուլունտրգլա-ընտա, ճաճապա իսլամ վաթանտաշ-լարընա նէ՞լեր եարմամագտա տըր-լար։

—

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ֆէլիպէ 18 սեպտ.

Գու կիւն Շարգի Բումէլի միլիս ասքէրի՝ վալիի վիլայէթ կավրիէլ բաշալը, միլիս գօմանտանը Տրիկա-լսքի բաշալը, միւտիրանը վէ տախի գօմիթէ ազալարընը թէվֆիֆ իթ-տիքանէ սանրա Շարգի, Բումէլինին Պուլկարիսթան իլէ իթթիհատընը իլան էյլէտի։

Տէրհալ պիր հիւքիմէթը մու-վագգաթ թէշքիլ օլընմըշ տըր։

Շարգի Բումէլի ասաքիրի՝ հու-տուտը Օսմանիյէտէ քեարին պիլ-հիմէվէ նուգաթը ասքերիէյի իշղալ էյլէմիշ տիր։ Ասաքիրը մէրգումէ՝ Թիէրքիա իլէ օյա, պիհիմէվէ թէլէ-կրաֆ թէլլէրինի գաթ իթմիշ, վէ Էտիրնէ իլէ Ֆիլիպէ պէյնինտէ Մուս-թաֆա բաշա գուրպինտէ Մարիցա նէհրի քէօպրիւսինիւ պէրհավա էյ-լէմիշ տիր։

Կավրիէլ բաշա վէ սաիր մէմուրիյ-նը հիւքիմէթ՝ Պալգանլարտա հապս մէթ իտիմիշլէր տիր։

Սօֆիա 18 սեպտ.

Հէյէթը վիւքէլա՝ Շարգի Բումէլի իլէ Պուլկարիսթանրն իթթիհատը իճրա օլունտրընը վէ բրէնս Ալէքսանտրընը գարիպէն Ֆիլիպէյէ կիտէ-ճէյինի բէհմէն իլան էյլէմիշ տիր։

Սօֆիա 19 սեպտ.

Բրէնսին պու կիւն նէյը օլ ենան պիր էմրնամէսինտէ, Պուլկար օր-տուսընընն թահթը սիրահա ալընմա-սը, վէ մէճիսը ումումիյինին նեպտեմ-բերին 22ինճի կիւնիւ (պու կիւն) Սօ-ֆիատա իճթիմա իթմէսի էմր օլըն-մըշ տըր։

Վարնա 19 սեպտ.

Բրէնս Ալէքսանտր՝ տիւն Դիմիտէ-յէ միւվասէլէթ իթմիշ օլաճագտըր։ Բէյնա վիւքէլա Մ. Գարավէլօֆ՝ բը-բէնսը միւշաբէյէյին բէֆագաթընը-տա պուլունմագտա տըր։

Բարիզ 19 սեպտ.

Թա՝ Բումէլի վուգուտաթլարընտան պահա իթթիկի սրբատա, ահվալընը բէք վախիմ օլտուղընը պէյան իտի-յօր։

Պաղը մէհաֆիլը բօլիթիգիյէ՝ վու-գուտաթը մէգքիւրէնին Գրէմմենբրտ հազրընմըշ օլտըղը, վէ իւչ իսբէ-բաթօրար միանընտա պիր իթիլա-ֆընն նէթիճէսի իտուկինի սուրէթը գաթիյէտ թէքդիկ իտիյօրար։

Զանն օլընտրընա կէօրէ, պու վա-գատտա բրէնս Ալէքսանտր՝ թաակ օլանճագ, վէ հաթթա թախթը հիւ-քիմէթտէն պիլէ ալանճագ տըր։

Պէրլինտէն ժուռնալ դե Տէպա կազէ-թա ընա չէքիլէն պիր թէլէկռաֆա կէօրէ, Բումէլի իսեանը խապէրի՝ Պերլինտէ իսթիդրաաք ալդի մու-ճիպ օլմուշ տըր։ զանն օլընտրընա կէօրէ, Պէրլին ահանամէսինի իմզա-լայան տէվլէթլէր տէրհալ իչէ միւ-տահէլէ իտեճէքլէր տիր։

Լօնտրա 19 սեպտ.

Մ. Կլատսթօնրն ինթիհապ պէ-յանանամէսի՝ նամուս ու հայսիյէթին միւսաատ իթթիկի անտ։ Մըսրրըն թախլիլի իտիմէսինի թավսիյէ իթ-մէքտէ, վէ պու մէմլէքէթին զապթ օլունմասը վէ եա թահթը հիմա-յէյէ ալընմասը վէ եախոտ ղայրը մուայյէն պիր սուրէթտէ թահթը իշղալէ ալընմասը բօլիթիգասընը ա-չբգտան աչբղա ըհտտ իթմէքտէ տիր։ Պէյանանամէի մէգքիւրտէ իճա-տէ օլունտրընա կէօրէ, ինկիլիթէր-բա՝ Մըսրրտա տիվէլը սահրէնին բիայէթ օլունմասը լազըմ կէլէն հու-գուգընտան տահմա մաղլուպ օլա-ճագ, վէ թախլիլի մէգքիւրտէն սօնրա Էվրօբատաքի հուբրիյէթ վէ նուֆուզընը եէնիտէն էլտէ խտէպ-լէճէք տիր։

Մ. Զէմպէրլէյն պիր նութգ իյրատ իթմիշ օլուպ, պունըն լիսանը միւ-թէտիլինէ պագբլըը իսէ ի, բատի-գալար իլէ լիպէրալլար արասընտա պիր իթիլաֆ հուսուլէ կէլմիշ օլտու-ղը զանն օլունմագտա տըր։ օ հայ-տէ մուհաֆազաքարանընն իտարէի ումուրատ պագը գալալարը իւմիտի՝ խալի ազալմըշ օլուր։

Պէկրատ 20 սեպտ.

Գրալ Միլան Վիէննայա ազիմէթ էյլէտի։

Պէրլին 20 սեպտ.

Բրէնս Պիգմարգ տիւն ագշամ Պէրլինէ կէլտի։

Նաթօլի 20 սեպտ.

Բալէրմօ էյալէթինին գօյէրա ճէա-վէլի տիր։ Վուգուաթ վէֆիյաթ

Սեպտ. 18տէ	221	166
» 19տա	252	185

Իսմայիլիա 21 սեպտ.

Սեպտեմբերին 11 ինտէն 20 սինէ գատար Սիւվէյշ գանալընտան 88 սէֆինէ միւրուր իտուպ, 1 590 000 ֆրանգ հասըլաթը միւրուրիյէ վագը օլմուշ տըր։

Ռ-Ռէ

Պէրլին 20 սեպտ.

Տիւնքի Նոտէլ Զաքարէ՝ նէյը իթթիկի պիր պէնտր մախսուստա, պու քէրրէ Պալգան շէպիհէֆիրէ-սինին պիր հալը հէյէճանէ կիրիֆ-թար օլմուշ օլմասը հասպիյէ գա-ռիպէն Բումէլիտէ եէնի իսեանլար վուգուրը միհիմմէմէլ օլարընը-նը պէյան իտիյօր։

Մէգքիւր կազէթա՝ հարէքէթը իսեանիյէնին թահտիտի վէ միւմքին մէրթէպէ չապուգ սուրէթտէ իմ-հարը իշիւն թէտապիրը լազըմ էթ-թիխաղը զրմընտա, Պէրլին ահանա-մէսինի իմզա իտէն տէվլէթլէրին միւտահէլէ իտեճէքլէրինի իլավ-թէն պէյան իտիյօր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Էվվէլքի սապահ Պալրամ ալալը Եելլարզ սէրալընտան ինէր իքէն ալալը մէգքիւրուն էօնիւնտէն կիթ-մէքտէ օլան եավերանը Շահանէտէն էրքանը հարպ միրալալը Ահմէտ Աթա պէյին բաքիպ օլտուղը հայվան՝ Մաշհար բայա ասաչէսի բատմա-ըզգլարը էօնիւնտէ հէր նասըլ իսէ եիզ իւսթիւ գարանրպ, միրալալը մուսթիւյէյէ տախի հայվանըն պաշը իւսթիւնտէն հրդ իլէ եէրէ տիւ-շէրէք վէ գուլագ թօղու պիր թաչա կէլէրէք աղրրճա եարալանմըշ վէ հայվան տախի իւգէրինտէն կէչմիշ տիր։ Ահմէտ պէյ՝ պայկըն պիր հայ-տէ տէրհալ գալալարրլրպ Պէյնիթաշ գօմանտանը Հասան բայա հազրէթ-լէրինին օ ճիվարտա քեարին գօնա-ղընա կէօթիւրիւլմիշ վէ թէտապի-սինէ չիթապ օլունմուշ իսէ տէ, մու-մաիլէյէ՝ ալտրը եարատան միւթէ-էսսիրէն տիւն սապահ վէֆաթ էյլէ-միշ տիր։

—Ինկիլիթէրրայա սրբարըշ օլու-նան իքի թօրբիլ վաբօրը՝ պու կիւն լիմանըմրդա վիւրուտ իտեճէքլէրտիր։

—Եավէրանը Շահանէտէն վիթթա-լիս բայա հազրէթլէրի՝ պիր վա-գրթտան պէրու մէէղունէն Ֆրան-սատա պուլունտրը հալտէ պու-քէրրէ Գավագ թէհֆիֆուզխանէ-սինէ վիւրուտ իթմիշլէր տիր։

—Պիր վագրթտան պէրու մէմլէ-քէթի ճանիպինտէ պուլունան Տէր-սաատէթ Ինկիլիթէրրա ժէնէրալ գօն-սօլսը Մ. Ֆավէթ իլէ, Պուլկար օրտուսը մանօվրալարընտա հազրը պուլունմագ իւզրէ Շումնույա կիթ-միշ օլան Տէրսաատէթ Ինկիլիթէրրա սէֆարէթի ասքերի մէմուրը պէ-պաչը Թրօթթը՝ պու քէրրէ Ֆէլիպ-պէյէ վիւրուտ իթմիշլէր տիր։

—Իսպապը սրհհիյէտէն նաչի էվ-բօբայա կիթմիշ օլան Տատատ Մահ-մուտ բաշա հազրէթլէրի Գավագտա միւտտէթը գարանթինայը պիլքա-վալ չէհրիմիզէ վիւրուտ իթմիշ տիր։

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻԷՆԻՆ ՊԻՐ ԱՃ ԿԷՕԶԼԻԼԻԳԻ

Կէչէն բազար կիւնիւ Սիլիվրի բա-նայրը օլմագ հասէպիյէ ճումատ-տան պէրու կէրէք իտարէի Մախ-սուսէսի վէ կէրէք Շիրքէթը խայ-բիյէնին օ թարաֆա վաբօրլար իշ-լէթմիշ օլտրգլարը մալիմ տիր։

Պու իքի իտարէնին իլանլարը մու-ճիպինէ, ճումատ էրթէսի կիւնիւ Շիրքէթին 12 նումէրօլը վաբօրը՝ սաաթ 4տէ, վէ Մախսուսէնին վա-բօրը տախի սաաթ 3տէ քէօբրիւտէն Սիլիվրիյէ հարէքէթ իտեճէքլէր ի-քէն, Շիրքէթի վաբօրը՝ չիւպհէսիզ ամիրինտէն ալտրը էմրէ թէվֆի-գան եօլճըլարը քէսրէթինի քէն-տիյէ ճէլպ իթմէք նիյէթը թատա-քեարանէսիյէ սաաթ 4 պուչուղա գատտար հարէքէթ իթմէմիշ օլտը-ղընտան, Մախսուսէ վաբօրընը մէ-մուրլարը՝ տէրգագպ լիման ըէխի Տիլավէր բաշա հազրէթլէրինին նէղ-տինէ պիլդիմէ, Շիրքէթին իչպու-թավրը նահէմվարը ալէյհինտէ չէ-տիտէն բրօթէսթօ իթմիշլէր տիր։

Բաշալ միւշաբէյէյհ հազրէթլէրի՝ Մախսուսէ մէմուրիյնինին զիքը օլը-նան հագլը բրօթէսթօլարընը նազա-րը տիգգաթա ալարագ, էսրը սէրի իրսալիյէ, մէգքիւր 12 նումէրօլը Շիրքէթի վաբօրընը օ կիւնիւ Սիլիվ-բիյէ հարէքէթինի չէտիտէն մէն իթ-միշ, վէ հագիգաթէն վաբօրը մէգ-քիւր ճումատ էրթէսի կիւնիւ Սի-լիվրիյէ հիշ կիտէմէյիպ, տերուտնինէ տօլմուշ օլան եօլճըլարընը քեաֆֆիֆսի Մախսուսէ վաբօրընա նագլ իլէ ա-նընա Սիլիվրիյէ կիթմիշլէր տիր։

Վայ Շիրքէթ վայ, չօգ թամա չօգ զիյան կէթիրտի պաշընա։

Սիլիվրի իսքէլէսինէ վաբօր իշ-լէթմէյէ հագգրն եօգ իքէն, Մախ-սուսէ իտարէսինին միւտատէի ա-լիճէնապանէսի սայէսինտէ բանալը-կիւնլէրինտէ մահալը մէգքիւրէ վար բօրլար իշլէտէպիտիկին հալտէ, պունա մուգապէլէթէն ահ կէօզլիլ-լիւք իտէրէք վէ սանա ալիճէնապ-լրգ կէօսթէրէն պիր իտարէնին հագգրը դասապա չբգբշարագ, թէք-միլ եօլճըլը սէն գարմագ նիյէթիյլէ գտէ հարէքէթի իտեճէք օլան վաբօ-բընը 4 պուչուղա գատտար քէօբրիւ-տէ էյլէնտիրիրսին ամմա, իշթէ գարշընա Տիլավէր բաշա կիպի պիր զաթը ատալէթսիմաթ չբգար տա վաբօրընն հարէքէթինի պիլսպիւ-թիւն մէն իտէր վէ սէնին ահ կէօզ-լիւլիկինին պիհագգը եիւգիւնէ վուրուր։

ԱԶԳԱՑԻՆ

Տիւն Կրօն. ժողով Բաթրիգխանէտէ Լուսինեան Տ. Խորէն Սրբազանը Ան-նապատութիւնը թահթընտա պիհիթիմա պաղը մէսաիլը խուսուսխէյի թէվվիյէ իթմիշ տիր։

Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի՝ Պայ-բամ մունասպէթիյլէ վիւքէա հաղ-բաթը նէզտինէ կիթմիշ օլտրղընտան, մէճ-լիսը մէգքիւրտէ հազրէիպուլունմամըշ տըր։

—

Երուսաղէմ Միաբանութիւնընն Ընդհ. ժողովը գարարը մուհիպինէ, Տ. Երեմ-յա Եպիսկոպոս՝ Բաթրիգ գայմագամը նապ օլունմըշ օլմաղա, Բաթրիգ Սրբ-բազան հազրէթլէրի տիւն պա թէլէկռաֆ բուհանիի միւշաբէյհի թէպրեք իթմիշ տիր։

—

Սափրիշեան Տ. Տիմոթէոս Եպիսկոպոս հէր նէ գատտար պու կիւնլէրտէ այցելու հովիւ մէմուրլէթիյլէ Շարգի Բումէլինէ սէյահաթ իտեճէք իտի իսէ տէ, վու-գուտաթը միհէնսիրիֆի ախիրէտէ տօ-լայը, իշպու սէյահաթի չիմտիլիք թէէիր օլունմուշ տըր։

—

Թէէսսիֆը ազիմէ ալտրըմըզ խապէրէ կէօրէ, Նօթա վէ մուսիգի մուալլիմի մէշհուր Թաշճեան Նիկո-ղոս էֆ. տիւն կէճէ սաաթ $5^1/_2$ տա Գատը քէօյ ճիվարընտա Գրզրլ Թօր-բագտա վագը խանէսինտէ ֆիւճէճ-թէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Նիկողոս էֆ. մէքեաթիպը միլլիյէ-տէ միլլի նօթա մուալլիմիկինի բէք մաթլուպ պիր սուրէթտէ իլֆա իթ-միշ, վէ 1870 տէ Ս. Էջմիածինէ պիլ-ազիմէ մէրհում Գէորգ Դ. կաթողի-կոսըն թավսիյէսի մուճիպինճէ, թէք-միլ Շարականը, Պատարագ նազմ-լէրինի վէ մեղեդիյէրի՝ միլլի նօթա իւզէրինտէ թէրթիպ վէ թապ իթ-միշ տիր։

Միւթէվէֆֆաի մուսիկիյէյին ճէ-սէտի պու սապահ Մայր Եկեղեցիէ նագլ օլունարագ, ճէնազէ ալայը եարընքի չարշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 3տէ իճրա օլունաճագ, վէ խաքէօյէ նագլ իտիլէճէք տիր։

Իշպու վէֆաթը բիւրքէտէրտէն տօլայը կազէթամըզ՝ պէյանը թէէս-սիֆ իտերէք, միւթէվէֆֆանընն ֆա-միլեա, ագրապա վէ ահիպապասընա թէսէլլիի սամէտանի թէմէննին իտեր։

ՄԷՏԷՆԻՃԷԹ ՎԱՐ ՄԷՏԷՆԻՃԷԹ ՏԷ ՎԱՐ

Գատրն լուդէթի կիպի, մէտէնիյէթ լուդէթինէ տախի քէնտինէ ճէլպ իտիճի պիր հալ վար որը։

Մէսէլա պիր ատէմ, գատրն լուդէթին իչիմէսի իլէ պիր տիպէրլիք խէյալատրը կիպի, մէտէնիյէթին եալընը լուդէթի պիլէ գուլագա չալընտրընտա, պիր ֆէրրահլըգ հիսս իտիլիր։

Ֆագաթ հէր գատրն, էվվէլինտէն խէյալ օլունապիլէճէի գատար տիպէր չըգմատրգլարը կիպի, հէր մէտէնիյէթ տախի, եագընտան թաթը կէլէն տավուլ սէսինէ պէնզէմէյօր։

Թէմսիլատ խէթա օլամազ եա, պու մինասէպէթլէ խաթրըմրը կէլէն պիր ֆրրգա, լիֆատէի հալիմիդէ էբէլիճէ եարտմ իտէճէք տիր կիպի կէլիյօր պիդէ։

Էվվէնէճէք էրքէք վէ գատրնլարը էվվէլինտէն պիրիպիրէրինի կէօրմէլերի ատէթի հէնուզ ատէթ հիւքմինէ կէյմէմիշ օլտուղը թատրիխատ, գատրն օյան միճէրրէտ տիպէր օրոր խէյալինտէ պուլընան պիր էրքէք, պիր գատրն իլէ էվլէնիր։

Եարընը պիր տիպէր կէլինէ մալիք օյամագ իչիւն կիւմէյի օյամագ ոէվոտաքնտա պուլունմըշ օյան մէրգում էրքէք, անճագ նիքահՀ դէնճէրինի թագընտրդատ սօնրա, քէնտի պէտպախթըդընդն ֆարգընա վարը։ Ֆագաթ արթըդ օյան օյմուշ իտի։ դատէրէ եոգ որը չարէ տէյիպ թէհամմիլ իթմէք լազրմ կէլիր իտի։

Պիր տէ պու չիրքին կէլին, տիւյիւնէն պիր իքի կիւն սօնրա, պէտպախթ կիւմէրիյէ նէ՝ սիւմալ իյլէսէ էյի տիր։

Պազը սըրատա թէհամմիւլէ տէ չարէ օյամագ։

—«Էֆէնտիմ» տէր պիչարէ չիրքին կէլին քէնտի պէտպախթ գօճատրնա, «էկէլէն կիտէն էֆէնտիլերտէն քիմ՝ կէօրիւնէյիմ քիմէ կէօրիւնմէյիմ։

Պու սիւալ, եանընմըշ օյան կիւմէյինին թեհամմիւլինի դաթ իթտի։

—Պանա կէօրիւնմէ տէ, քիմ՝ կէօրիւնի։ բանէն կէօրիւն, տէտի։

Ինկիլթերրա, Ֆրանսա, Պէլճիգա, [illegible] սըրքի վէ մէտէնիյէթլէր էհալիլէրի տախի քէնտի մէտէնիյէթլերի տիլպէրլիրինտէն խօշնուտ վէ մէսուտ օյտուլար իսէ, պազը սայիր մէմալիքլէրտէ կէօրիւնէն մէտէնիյէթ, պալէատէքի կէլէն կիւմէյի ֆրգրասընը բէք տէ խաթրա կէթիրմէյէճէք հալտէ կէօրիւնմէճէօր։

Բուսիատան, Ալէմանիատան, Ավստրիատան, Բումանիատան վէ պիլմէյիլիգ տահա նէ մէտէնի մէմալիքէրտէն, պիչարէ Եէհուտիլէրին ֆիլ վէ բէրիչան օլմալարը։ վէ հէյէ մէտէնիյէթի քէնտիսինտէն պայդա հիչ քիմսէյէ եագըշմըյանտան Միւճթէմալ Ամէրիգատա Զինլիլէր հագդընտա ըհամէն մէվզըյի իճլայէ գօնուլան զուլմ, վէ տահա էնթազէսի օլարագ Ալէմանիատան վէ Բուսիատան Լէհլիլէրին մէշհուր պիր օեունտա խաթիմալ օլունան գուշը կիպի պիրպիրէրինէ ֆըրլաթըլմալարը, զիքր օլունան մէմալիքլէրին մէտէնիյէթի հաղրէսի իւզէրինէ նէ՝ շիրին պիր էֆքէար հուսուլէ կէթիրիեօրլար, օրասընը պէղ քէչֆ իտէմէօրուզ։

Ամճէպա հէր կիւն քէնտիսինէ պիրէր մէտէնիյէթ տէրսի վէրմէքլիի քէնտիլէրինէ պիր վազիֆէ իտինմիշ օլտուղլարը թիւրքիա, պու պապտէ գաչ եիւզ սէնէտէն պէրու պիզզաթ քէնտիսի, օ քէնտի կէլէն հօճալարա ֆիլիլի տէրսլէր վէրմէքլէ միւֆթէկիր պուլունմուշ տըր։

Վագա սայիր հէր մէմալիքէրտէ օլտուղը կիպի, թիւրքիատա տախի եարընը խուսուսի սէպէպլէր իլէ վէ եարընը խուսուսի շախսլար, մէմալիքտէն թարա օլունմամըշ տէյիլլէր տիր։

Ֆագաթ նէ՝ գէման կէօրիւմիւշ տիր քի, մէմալիքի Օսմանիյէտէ զաթէն եէրի պուլունան եոխսօտ սօնրատան միւսաֆիրէթէն կէլիպ եէրլէշմիշ օյան, ճինահէ, միլիյէթճէ, մէզհէպճէ, լիսանճա, ատէթճէ վէ թապախթճա եէքտիկէրինէ պուգատատը ղրատ պուլունան միւօնլարճա էհսանէրտէն էլլիսի, եիւղի, վէ պինլէրի պիրտէն, եա բօլիթիգաճա եա թիճարէթճէ սէպէպլէր իլէ քիւմէ քիւմէ մէմալիքէտէ թարա իտիլսինլէր։

Հայտէ պիր արա ֆարգ իտէլիմքի, Բուսիա տէվլէթի, էհալիլինն չօգլուդ օյան ճահիլ թագըմընա սէօզ անլաթամատրը իչիւն մէճպուրի մէզքիւր շիտէթին իճրասընա պուլունմուշ օյուն։

Ֆագաթ քէնտիլէրինի Ֆրանսըզլարան դիյատէ մէտէնի կէօրէրմէք թէլաշընտա պուլունան Ալէմանլա՞ր իչիւն նէ տէյիճէյիգ։

Հիւքմատար սիսիլէլէրի վէ ֆըրգալարը, բրէնսիլքէր, տիւգալըգլար։ գոնթըգլար։ վիգոնթըգլար, միլիյէ վէ ասքէրիյէ արիթօգրաթլըգլար։ եէհասը էհալիի միլք [illegible] սըրքի վէ մէվզը ֆարգը պուլունմայան, վէ գանուն ու նիդամ վէ ատալէթ հուզուրունտա էն պէօյիւկլիւնիւն էն քիւչիւկլինէ միւսաֆի պուլունտուղը չաշասը իլէ իֆթիրար իտիլէն Միւճթէմէմի Ամէրիգայա՞ նէ տէյիճիգ։

Մէտէնիյէթ վէ միւսաֆաթ իչիւն ալէմէ պիր մէքթէպ վէ պիր նիւմունէ օյամագ իւզրէ եարտարըմըշ օյմասը իթիդատը իլէ քէնտիսինի միւֆիթէլիր ատտ իտէն Միւճթէմէմէյի Ամէրիգա ադընը, անճագ միւսաֆիրլիկէ վէ թօրրագ դարընտա գարշը մէմալիքի մէզքիրէտէ ղուգու պուլան մէֆրէթ խէթալարա նէ՝ մանէա վէրիպ վիճտանլարընն բահաթընը պագը սագլամայա վուվաֆֆագ օյուեօրար։ մէտէնի տիւնեա իչիւն պու տախի մէրագ իտիլիճէք պիր տէրս տիր։

Տահա չօգ վագրթ օյմատը քի Միւճթէմէմի Ամէրիգա հիւքիւմէթի, Զինլիլէրին քէնտի թօրրաղընա տեագ պասմալարընը ՐԷՍՄԷՆ մէնն էլէմի։ վէ ինկիլթերրատան հիճրէթ իտէն ֆագրրլարը տախի, բարալարը պուլունմատրը իչիւն մէմալիքէ գապուլ իթմէյիպ, կէլտիքլէրի վարօր իլէ անլէրին քեաֆֆեսիրի տախի կէրի կէնտէրտի։

Ինկիլթերրայա, Ֆրանսայա, վէ հաթթա պէյէնմէք իսթէմէմիքլերի թիւրքիայա տեագ պասան հաՀնը էճնէպի, Զինլի եախսօտ Պուխարալը օյտրղը իչիւն, վէ Խիւտա հրֆզ էյլէյէ բարասը պուլունմատրը իչիւն գապուլ օյունմայրգ տիչարը գօղուլմուշ տրը։ վէ քիմի՞ն խաթրընտան պէօյէ պիր մէտէնիյէթ ամէլիաթը կէչմիշ տիր։ վար իսէ սէօյլէմէլի տիրլէր։

Արթրդ Միւճթէմէմի Ամէրիգա Հիւքիւմէթի պինէֆս քէնտիսի, քէնտի գուճաղընա տիւյմէյէ միւհթաճ պուլընան սէֆիլ միւսաֆիրլէրէ, միւսաֆիրբէրմէրլիյէ վէ ալիճէնապլըգա եագըշտրրլամայան ալէնի պիր հարէքէթտէ պուլունարընտա, գապա խալգընն նէլէր եարմայճաղը տէրքեար տէյիլ տիր։

Իմտի կէչէն կիւնլէր պիր թագրմ պէտպախթ Զինի ամէլէլէրին պիրա ինսաֆ պուչագտան կէչիրիմէլէրի վէ աթէչտէ եագըլմալարը վահիլիյինէ նէ գատար թէէսսիֆ օյունսա աղ իսէ տէ, նէ գատար թէճճիւպ օյունսա տտ աղ տէյիլ տիր։

Ֆագաթ բէք տէ հագդսըղրգ իթմէյէլիմ։ տօղրուսընը սէօյլէմէք տէ մուգատատս պիր վազիֆէ տիր։

Միւճթէմէմի Ամէրիգանրն, եէրլի Եահուտիլերի վէ սաիր թէպասարընը մէմալիքլէրինտէն պիրա ինսաֆ թարա իտիպ օյուգ չօճուգլարը իլէ սէֆիլ վէ բէրիչան գրլան մալիմ էլ էսամի հիւքիւմէթլէր իւզէրինէ չու իւսթինլիյի տէ ինքեար օյունամագի, պու սօնրագիլէր, օթուզ գրրգ սէնէտէն պէրու մէմալիքտէ եէրլէշմիշ, իչլէրինն կիւճլէրինի սրրատտա գօյմուշ վէ ըրզ ու էտպէլերի իլէ եայամըշ օյան կիւնահքեար վէ պի կիւնահ ֆամիլիալարը թօրան գալտրրզպ տիչարը ֆրրլաթմագտա իքէն, հիչ տէյիլ իսէ Միւճթէմէմի Ամէրիգա հիւքիւմէթի, եալընը եէնիտէն եէնիյէ կէլէնլերի իչէրիյէ գապուլ իթմէմէքտէ, վէ գաթէն իչէրտէ պուլունանլարընն տտ քէնտի պաչլարը չարէսինէ պագմագընը քէնտիլէրինէ հէվալէ էյլէմէքտէ տիր։

Մէտէնիյէթ վար, մէտէնիյէթ տէ վար տէտիք։

Վէլէվ թէհլիքէլի սընրֆտան հաչարի չախսլար տախի պուլունմուշ օյսա, սիրահ թութապիլէն էհալիլերինն պիր գրսրը ադիմի ասքէր վէ կիզլի վէ աչքեար բօլիս վէ խաֆիյէ օյան վէ սիրահլարը գուվվէթի իլէ տիւնեալար տիթրէթէն տէվլէթլերին իչի, անլէրին ֆիլիլի հարէքէթինի մէնն իթմէքտէն էօթէյէ կէչմէյիպ, սրրքի պիր զանն եախսօտ չիհէյէ մէպնի անլերի չօլուգ չօճուգլարը իլէ պիրլիքտէ մէմալիքտէն թարա վէ մահվ էյլէմէլերի քէնտի չանլարընտան տէյիլ տիր տէյի զանն իտէրիգ։

Ինկիլթերրատա իրլանտալըլարընն էօթէյտէն պէրու հիւքիւմէթ գարշը նէ էֆքէար վէ մուամէլտէ պուլունտուղլարը վէ չու սօն սէնէլերտէ արսըզլըզը նէ տէրճէճէլերէ վարտրմրշ օյտուգլարը ճիւմլէյէ մալիւմ տիր։

Ֆագաթ Ինկիլթերրա տէվլէթի, տօղրուտան տօղրու պիր ճինայէթի ֆիլիյէտէ պուլունան ճանիլերտէն պայդա քիմի՞ն եագասընա էլ ուզաթտը, քիմի՞ մէմալիքտէն թարա էթտի։

Էկէր Ինկիլթերրատաքի իրլանտալրընն կիզլի վէ աչքեար հայրիլիքէրինտէն օնտա պիրի Բուսիատա եախսօտ Ալէմանիատա վագը օյմուշ օյսա իտի։ Սիպիրլեր վէ գալէլեր վէ զընտանլար մահքիլէրին սիրիիւն վէ հապսարընա ադ կէլէճէք տէրի՞ մի իտի։ աճէպա եան. լը՞ մը սէօյլէյօրը։

Տահա պիր գաչ կիւն մուգատէմ իրլանտալը էհլի ֆէսատն էպպէլլարընտան պիրիսի։ «Ինկիլիզ Իմբէրաթօրլուղընն տարմատաղն վէ մահվ օյանագը կիւնիւ։ պիզիմ իչիւն պիր մէսէրրէթ կիւնիւ օյանագ տրը» տէմիշ իտի։ հէմ նէ՞րէքտէ պիլի՞սօնիդ։ հիւքիւմէթին կէօպիւ էօնիւնտէ թէճէմմիս իթմիշ օյան պիր էհլի ֆէսատ միթինկինտէ։ վէ հիւքիւմէթ մէմուրլարընն վէ կապէթամուխպիրլէրինին գուլագրը հուզուրընտա ալէնէն իյրատ իլէտիի պիր նութգընտա տէմիշ իտի։

Պէօյլէ պիր քիւսթախ նախրը։ էկէր Բուսիատա եախսօտ Ալէմանիատա օյան, պօյնունա իրատէն վէ վիճուտինի գուրչունտան խէլտա իտէպիլէճէ՞ք մի իտի։ օրասընը պիլէճէգ իսէք տէ, չուրասընը բէք ալէատ պիլիրիգ քի։ Ինկիլթերրատա քէնտիսինէ տիւղճէ սրրքի պիր սիթէմ պիլէ վարը օյտատ։

Մէտէնիյէթտէն մէտէնիյէթէ ֆարգ օյտրղը կիպի, պէօյիւքլիքտէն պէօյիւքլիկտէ տէ ֆարգ վար տրը։

Ամճէպա Ինկիլթերրա տէվլէթինտէ տախի, պիր գաչ նէֆէր պէլլի պաչը էհլի ֆէսատրը մէմալիքտէն թարա իտէճէք եախսօտ անլէրին վիճիլէրինի մահվ իտէճէք գատար գուվվէթի եօգ մը իտի։

Արթրդ նէ՞րէտէ գալը սրրքի զանն եա չիւրէյէ մէպնի։ վէ չօգ տէֆա տախի զանն վէ չիւրէյէ տէ մահէլլ պրազմայան խսմսիզ սէպէպլէրէ մէպնի քիւմէ քիւմէ էհալիլերի չօլուգ տաղրընա գարշը մէմալիքի մէզքիրէտէ ղուգու պուլան մէֆրէթ խէթալարա նէ՝ մանէա վէրիպ վիճտանլարընն բահաթընը պագը սագլամայա վուվաֆֆագ օյուեօրար։ մէտէնի տիւնեա իչիւն պու տախի մէրագ իտիլիճէք պիր տէրս տիր։

Տահա չօգ վագրթ օյմատը քի Միւճթէմէմի Ամէրիգա հիւքիւմէթի, Զինլիլէրին քէնտի թօրրաղընա տեագ պասմալարընը ՐԷՍՄԷՆ մէնն էլէմի։ վէ ինկիլթերրատան հիճրէթ իտէն ֆագրրլարը տախի, բարալարը պուլունմատրը իչիւն մէմալիքէ գապուլ իթմէյիպ, կէլտիքլէրի վարօր իլէ անլէրին քէնտիսինի տիւղճէ սրրքի պիր սիթէմ պիլէ վարը օյտատ։

Մէտէնիյէթտէն մէտէնիյէթէ ֆարգ օյտրղը կիպի, պէօյիւքլիքտէն պէօյիւքլիկտէ տէ ֆարգ վար տրը։

Ամճէպա Ինկիլթերրա տէվլէթինտէ տախի, պիր գաչ նէֆէր պէլլի պաչը էհլի ֆէսատրը մէմալիքտէն թարա իտէճէք եախսօտ անլէրին վիճիլէրինի մահվ իտէճէք գատար գուվվէթի եօգ մը իտի։

Արթրդ նէ՞րէտէ գալը սրրքի զանն եա չիւրէյէ մէպնի։ վէ չօգ տէֆա տախի զանն վէ չիւրէյէ տէ մահէլլ պրազմայան խսմսիզ սէպէպլէրէ մէպնի քիւմէ քիւմէ էհալիլերի չօլուգ չօճուգլարը իլէ պիրլիքտէ մէմալիքտէն թարա իտիպ անլէրի սէֆիլ վէ բէրիչան գրլամագ մէտէնիյէթի...

Ամճէպա չօգլարը տախի պալէատէ զիքր էյլէտիլիմիզ պէտպախթ կիւվէյլինն քէնտի չիրքին կէլինէճէ սէօյլէմիշ օյարը կիպի։ պու եօլտա չիրին մէտէնիյէթէ տէ տէյէ՞մէզլէր մի քի։

«Պա՞- կէօրէ՞մէ տէ էմէ կէօրէ՞մ է՞. ան կէօրէ՞մ։»

ԱՐԵՒԵԼՔԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մեծ. Խմբագիր Ճերէ՞ան Շ՞ութէնի

Թէկէտ յատուկ թերթի մը իբրև խմբագիր, կարող եմ անոր մէջ գրել, բայց այդ թերթն ամիսը մի անգամ կը հրատարակուի և ներկայ ծանր պարագայից մէջ, երբ դէպքերն արագօրէն կընթանան, ստուգութիւններ հրապարակը կողողեն, ամիսը խիստ երկար ժամանակամիջոց մը կերեւի մեզի։ Ուստի պէտք է խօսիլ և չուտով խօսիլ։ Դուք, Աղնիւ խմբագիր, Ձեր պարտքը կը կատարէք։ Ազգային արդար դատի մը համար պիտի ներէք անչուշտ եթէ Ձեր մեծահարգ թերթին դիմելով խնդրեմ որ հաճիք մի քանի էջեր չնորհել ինձ։

—Ես ի՞նչ ունիք պատասխանել, կրնաք հարցնել ինձ այն դատաւորին նման որ Մառան սպանողը կը հարցաքննէր։ և Շարլոտ Քորտէյ կը պատասխանէր,

—«Ոչինչ, եթէ ոչ յայողեցայ»։

Նոյն պատասխանը կրնայ տալ նաև տեղւոյս Գաւառական Ժողովն, որու բողոքագիրը, եթէ չհասնի անգամ իր բուն նպատակին, գոնէ յայողեցաւ վեր հանել ազգադաւ թագուն խորհուրդներ, ահաբեկել Ազգին թշնամիներն և անհնարինս տագնապել «Արեւելքն», որ այդ թշնամեաց մէջ առանձին դահն ունի, և որ վերջապէս իր սև դիմակը վար առնելով կ'ստիպուի իր ծաւալին մէկ երրորդ մասը մրոտել, որպէս զի իզմիրի Գաւառ. Ժողովին բողոքագրին ազդեցութիւնը կարէ, զայն իբրեւ ապօրէն և ազգամէաս ցոյց տալու փորձելով և իր «սիրական» Մակարն իր վահանին ներքեւ պահպանելով։

Սակայն այդ պահպանութիւնը որքան անպօր, նոյնքան բողոքագրին հերքումն ալ նենգամտութեան, իմաստակութեան և զրաքանութեան հրաշակերտ մ'է, որով «Արեւելք» այդ բողոքագրին խնամտը խծրծելն եռեւ, նախ՝ կ'զննայ Գաւառական Ժողովի մը, իդձ, փափաք, որոշում մը յայտնելու իրաւունքը՝ առ որ անկ է՝ հանրային խնդրոյ մը վրայ։

Երկրորդ՝ Իզմիրի Գաւառ. Ժողովին ընթացքը վանեցւոց ասկէ առաջ բռնած ընթացքին յար և նմանը գտնելէ դատ՝ այս վերջիններուն չատ աւելի օրինաւոր կ'սեպէ։

Երրորդ՝ անհեթեթ հետեւանց դուռ մը կ'բացուի, կ'ըսէ «Արեւելք»։ եթէ «հաւասարութեան սկզբունքով» և «հմայագր» նկատումներով «վան» ելնէ յիշելու Խրիմեանն՝ իբրեւ Կաթողիկոս։ Բաղէշ ոչ զոք յիշէ։ Կեսարիա՝ Կիրիկոս։ Կաթողիկոսը ընդունի։ Պրուսա և Նիկոմիդիա ամեն «Կաթողիկոսաց և Կաթողիկոսութեանց յիշատակութիւնները միահաղոյն դադրեցնէ առժամապէս»։ Հակասահմանադրական գործողութիւններ որ, միշտ ըստ «Արեւելքի», յառաջ կրնան գալ եղեր եթէ իրաւունք տրուի գաւառի մը «ժիռ» արձակել «ճիշտ այն բաներու վրայ յորս կը կացուցանեն ազգային միութիւն»։ Յետոյ «Արեւելք» ազգային միութեան, Սահմանադրութեան թշնամի և կեղծ դաշնութեան անհնազանդ ցոյց տալով իզմիրի Գաւառական ժողովն, անոր բողոքագիրն անվաւեր կը հրատարակէ Ամենամեծարգոյ Սրբազանին ստորագրութիւնը չկրելուն, և ի վերջէ կ'յուսայ որ կեղծրոնը ի կարգ հրաւիրէ Գաւառ. ժողովն, որու բողոքագրին մէջ լեզուի սխալներ ալ գտնել կ'կարծէ, և հուսկ ուրեմն յօդուածը կ'կնքէ պաշտպանելով Ջերմապէս Ռուսաց կայսեր «վեղ»ի իրաւունքը և կանոնիատի հաստատութեան օրինաւորութիւնը։

Այս է ակնարկուած յօդուածին համառօտ խմատը, որ «Արեւելք»ի զրչին ներքեւ ուրն ահագին սիւնակներու ծաւալը բռնած է, յօդուած որ Ռուսասիրական հակումներ, նախապատրաստեալ դաւեր ու մտնութիւններ ծեփելու համար տաղտկալի կրկնաբանութեանց և անհեթեթ դիտողութեանց շաղախ մ'է, որու մէջ չարունակ «օրինաւորութիւն, իրաւունք, Սահմանադրութիւն, ազգային միութիւն» բառերը կ'յորջորջուին միամիտները խաբելու համար։ Յօդուած՝ որու բնաբանը սխալմամբ եզրակացութեան տեղը բռնած է։

Նախ՝ «Արեւելք» որ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ոգւոյն և ժողովրդական սկզբանց բոլորովին անհմուտ է, պարտէր գիտնալ թէ՝ ոչ միայն Գաւառ. Ժողով մը, այլ առանձին Հայ անհատ մը իրաւունք ունի բողոքելու կրօն. իշխանութեան, Պատրիարքի և մինչև անգամ Կաթողիկոսի դէմ։ Երբոր ասոնք եկեղեցւոյ աւանդութեանց, օրինաց և նոյն իսկ դաւանութեան դէմ չարժին, կամ նուիրական շահուց հակառակ եղած յարձակումներու առջև անտարբեր դիրք մը պահեն. ո՞եր մնաց դ'աւառ. ժողով մը որ հանրային խնդիրներու վրայ կարծիք յայտնելու-ըստ Սահմանադրութեան, եկեղեցւոյ աւանդութեանց պաշտպան կանգնելու և ի հարկին ոչ միայն իդձ ու փափաք, այլ՝ ծանր պարագայից առթիւ, որոշում մը ընելու կատարեալ իրաւունք և նուիրական պարտաւորութիւն ունի, նա

---

(175)

ԳԸՉԸԼ ՍԻՀՐՊԱԶ

ՄԻԻԹԼՐԻՄԻ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ

—Իմ՞էրի նէ՞ իմիշ անատա։

—Էկիր խանէրինի սէօյլէմէկէ մէզգուենիյէթ իսթիհսալ իտէէք օլուր իսէմ սէօյլէյիմ, անճագ պէնիմ միբարտմ սիզի հայրէթաէ պրրագմադ իտի։

—Նէ իսկ, սէօյլէմէ իսթէմէմ, պէնի կիյինտիր։

Պիր միւատէթճք սօնրա, Մարի տը Բահօն եանընտաքի օտայա կիրիպ, քէնտի էվլքատրը սատրդը Անատթազի Կոտէն իլէ Գոնթրն խըզմէթքատրը Տօմինիքի, վ պունդարրն տյագլարընա գարանարագ, աղլայա աղլայա էլլէրինի էօրտուքլէրինի կէօրտուքատ, քէնտիսի տախի աղամազա պաչլատը։

Ժան Բօպէր օ կիւնիւ. ոսպահ էրքէն չըզլով կիտիպ, Անատթազի իլէ Տօմինիքի պուլմուշ, վ քէյֆիյէթի անլէրէ տախի ունլատարագ, պէրապէրինճէ ալմիշ չինթիվէ կէթիրմիշ իտի։

Տօմինիքին հէյէճանը պիր աղ թէլքին օլտրղտա, Օլէնը իլէ Մարքի տը Մէն-Մէքզանտան զէվճէսի Գոնթէսին էօրմիւշ օրմասը խապլերինի Բարիատէ ալտրդը սրրատա, Գոնթ տը Բահօն տիւչար օլտրղը եէէսը հալի նագշ, վ Բարիատէն Օվէրնէրյա գատար կէլինճէյէ տէկին կիւզէրան իտէն վուդուատը, Գոնթէսին էօլտիւիլ խանէտէն գալարընընվ գապրիսթանա նասրն նագլ օլունարընը, Գոնթրն արզուսը մուճիպլինճէ Գոնթէսին թապութընն նասրլ աչլտրդընը վ բահիպին քէֆինի զոլտրրդ Գոնթէսին եիւղիւնիւ ուչղրը սրրատա Գոնթրն նասրլ պայլրլով տիւչիւյինի թաֆիպլէն հիքեայէ էյլէտի։

Գոնթէս՝ քէնտի քէնտկէ մէզքիւր թապութրն իչինտակի ճէսէտ ատատ քիմի՞ն ճէսէտ օլտրղընն տյէչինիւր իտի։

Անատթազի Կոտէն իսկ, պիր արարդ Օլէնրին եէնի էվլքատրարընտան պէրիսկէյ Բարիատ միանատպէթ բէյտա իթմիշ օլտրղը հիկեթլէ, արա սրրա մէրգումէնին կէլիպ Օլէնրին նէ կէօնա հիլէ վէ տէսատս իլէ Գոնթը թատթը զապթ վէ հիւքմինէ ալմըշ իտուկիրի, վէ Գոնթ հիչ պիր չէյի սօրմագ արամադ օլտրղընտան, Գոնթէսին հալինտէն ասլա չիտկէ իթմէյիրինի, վէ Ֆագաթ Գոնթ՝ իլգ զէվճէսինի պիր վէճճ իլէ խաթրընտան չըզարամայըլ, իքինճի զէվճէսինէ իսէ պիր մուհտապէթը բէտերանէ իլէ մէրպութ պուլունտրընը, վէ Գոնթրն Օլէնը իլէ նէ սէպէպէ մէպնի էվէնմրշ օլտրղընը խըզմէթ քէարարընն պիրէ անլայամմըշ օլտրղընը հիքեայէ իթմէքտէ պուլունմըշ իտուկինի թարիֆ վէ պէյան իթտի։

Կերէք Տօմինիքին վէ կերէ՞ Անատթազի Կոտէնին վէրմիշ օլտրղընը մալումատատան Գոնթէս Մարի տը Բահօն Ֆէվգէլատէ մէՀուն օլտրգատան պաչգա, Գոնթրն վուգու պուլան հինայաթտա զիմէտխալ օլմատրընա, վէ քէնտիսինին էօրմիւշ տէ տրրիսմիշ օլտրղը խապերինի պիր մէՀուունիյէթ վէ մէսրրէթը պինհայէ իլէ թէլագգը իտէճէյինէ գանի օլտու։

Գոնթէսին նէ սուրէթլէ հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իթմէսի լազրմ կէլճէէյինէ տաբիր Տօմինիքին իրաէի թարիգ իտէէյինէ Ֆրանսին էմին օլտրղը մինսլու, Տօմինիք տախի հիվար գասասպասա պիր ավօգաթ թանընտրղընը վէ օ ավօգաթա էմնիյէթի քեամիլէսի օլտրղընը վէ պիրինճի իհզարնամէյի լազրմ կէլէնլերէ կէօնտէրթմէկէ միւգթէտիր իտուկինի պէյան իլէ պէրապէր, մէրգումէ ավօգաթը կիտիպ կէօրմէք վէ Գոնթէս իլէ կէօրիւնիւմէք իչիւն էրթէսի կիւնիւ էրքէն ալըպ կէթիրմէք իւզրէ, չինթիլքատէն հարէքէթ էյլէտի։

Պէօյլէ պիր իհզարնամէի բէսմի իլէ Գոնթ՝ զէվճէսինին նէզտինէ կէլմէկէ մէճպուր օլամաղընա, վէ Գոնթ զէվճէսինի կէօրտուքատ, տավանրն պայլամագտրդն իսթամ պուլամաղընա Տօմինիք էմին իտի։

Տօմինիք իլէ Ֆրանսինին պէյլէճէ հէմբէյ օլմալարընա Գոնթէս գիյատէսիյլէ մէՀուունէն քէմալը թէչլէշ իլէ էրթէսի կիւնէ ինթիզար իթմէքտէ իտի։

25

Սապահրն սատթ տէօրմիւնտէ, Գոնթ իլէ Օլէնրի համիլ օլան արապա՝ Գէլէրմանատան կէլիպ, Բահօն գոնաղընրն էօնիւնտէ տուրտու։

Սապրզ Մարքիզ տը Շավինեի, տօղրու օտասընա չըզրպ էլտիսէլէրինի պիլէ չըզարմագրզրն եաթաղընրն իւզրինէ սէրիլէրէք, խըզմէթքէարլարտան պիրինէ խթթապէն,

—Վալիի վիլայէթ թարաֆընտան իքի քիչի կէլտիրի կիպի պէնի ուլանտրմալրընն։

Մարքիզ Օլէնրին թարիֆ իթտիրի իքի չախս սատթ սէքիգտէ կէլիպ, ճիվարատա պուլունան պիր լօգանթայա բաքիպ օլտրգլարը արապայը սրրատգտան սոնրա, գոնագա կէլիպ խապէր վէրտիքլերինտէ, տէրհալ Օլէնրին նէզտինէ կիրտիլէր։

Մէրգումանի իքի չախ՝ Օլէնրը վիլայէթի վալիի Գոնթ ժան տ'Օգթըվինին թապին իթմիշ օլտրղը բօլիպէր խտուկի մալիւմ տիր։

—Պիգիմ պուրայա կէլէմիգին սէպէպի մալիւմինիզ տիր, Գոնթէս։

—Մալիւմ տիր... իրթէ տրմը օլտրղըմ էմրնամմ։

—Նէ՞ իսմ տէրճ իթմէլի։

—Ժանն Սոնէ եալընը... թէվզրգի խտէճէյինիզ գատրնրն իսմի պու տրը։

—Սէպէպը թէվզրգինի տէ զիբը իթմէք լազրմ կէլմի՞ր մի։

—Էվվէլ, Ռեհլիթէլ ճինէրտն տուրը տէյու գիքր իթմէնիզ իգթիգա խտէր։

—Պիր մալիւմաթա տահա իհթիյաճըմըզ վար տրը։

—Հա՞նկրրը։

—Պու գարրյը նէ՞րէտէ պուլապիլիրիզ, վէ պուլուր իսէք նէ՞ վէճճ իլէ թանրյապիլէճէյիզ։

Օլէնը եանընտաքի չանը չալըպ, Ֆրոնթէն հէյման իչէրի կիրտի։ Օլէնը Ֆրոնթէնին կէօսթէրէրէք,

—Էֆէնտիլր, պու խըզմէթքէար սիզ բէքֆազաթ խտուպ օ մէճնունէյի սիզ կէօսթերէճէք տիր։ օլմայա քի, օ սէֆիլէ իլէ եօլտա պիրիսի իխթիյաճ իթտի, պու խուսուստա սիզ կիւվէնիյօրըմ։

—Օ թարաֆտան գալպինիզ բահաթ օլապիլիր, մայէթիմիզտէքի արապանրն գարուլարը անախթարը տրը։ հիւքիւմէթէ խըյանէթ էինայէթիյլէ մաղնուն օլանարը էմին պիր մահալէ նագլ էյլէմէք իւզրէ եարընմըզ օլան արապալարտան տրը։ Գէլրմօնա վասրլ օլուր օլմագ, օ մէճնունէ կիպլիճէ մանդէնէ աթրընը, վէ քիմէնին խապէրի պիլէ օլմագ։

Օլէնը չէքմէճէտէն տուրուճա պիր քէսէ չըզարրպ բօլիս մէմուրլարընա թէպլիմ էյլէտի։

(ՅԿ-4)

մանաւանդ երբ կը տեսնէ թէ Կեդրոնն թոյլ կը վարուի, բռնաբարման մը համակերպելու կ'միտի և իր պաշտօնն ազդուապէս ի գործ դնելու կը դեղեւի։ Եւ ո՞վ կարող է ըսել, բայց թէ «Արեւելք»ն ալ իր ազգադաւ յատակագծին սպառնացող ամեն օրինական յարձակումէ կը սասանի, թէ Իզմիրի Գաւառ. Ժողովը յանցանք մը գործած է ուղղելով Կեդրոնական վարչութեան՝ չէ թէ «վճիռ» մը, չէ թէ «հրաման» մը, այլ միայն իր կամքն, զոր որոշ ձեւով ներկայացուցած է նոյն վարչութեան, խնդրելով ընել ինչ որ կարեւոր է։ Եթէ այդպէս չը լինէր ինչ հարկ կար դիմել Կեդրոնին, գաւառն իր որոշումն ինքը կը գործադրէր։ Զարմանալի է որ «Արեւելք» այս պարզ բողոքի ձեւին մէջ անդամ յանդգնած է նենգութիւն մտածանել։

Ուրեմն մեր եկեղեցին բոլոր քրիստոնէութիւնքը Գաւառ. Ժողովի մը տալէն զատ՝ Սահմանադրական օրէնքն ալ այդ իրաւունքը կուտայ անոր։ Եւ «Արեւելք», որ ըստ պարագայից արմատական կը ձեւանայ և Սահմանադրութեան Ջերմ պաշտպան, կ'անգիտէ սակայն որ սահմանադրական ժողովրդոց մէջ «հասարակաց կարծիք» ըսուածն մեծ ներգործութիւն ունի վարչային և օրէնսդրական ժողովներու վրայ, և թէ ստէպ անպաշտօն մարմիններ և ընկերակցական ակումբներ հանրային հանգամանք ունեցող խնդիր մը լուսաբանելէ ետեւ՝ քուէարկութեամբ որոշում կուտան և ապա այդ որոշումն կ'մատուցանեն ձեռնհաս իշխանութեան ի պարտ ու պաշտաց նկատողութիւն և տնօրէնութիւն։ Այս բաւական չէ, նոյն իսկ ժողովրդեան զգացմանց ճշմարիտ թարգման օրագիրներն ժողովներու տրամադրութեանց և խորհուրդներու վրայ կը ներգործեն և ստէպ հանրօգուտ տնօրէնութեանց յանգելու կ'նպաստեն իրենց լուրջ և իրաւասէր դիտումներով և առաջարկներով։

Դարձեալ զարմանալին այս է որ Սահմանադրութեան հաստատութենէ ի վեր քանիցս Ազգ. Ժողովներն ժողովրդային անիրաւ ճնշումներու ներքեւ որոշումներ տալէն զատ, երբ այս վերջին տարիներս, Կաթողիկոսական առաջին ընտրութեան առթիւ՝ Խրիմեան Սրբազանը ընտրելեաց ցանկին մէջ անցնել տալու համար «Ցառաջդիմական միութիւն» ըսուած խմբակին ձեռօք ժողովրդեան ստորին խաւերն գրգռուելով անհնարին ճնշում և բռնութիւնն ի գործ դրին, «Արեւելք»ն այդ ապօրինաւորութիւնները կ'քաջալերէր, այժմ նոյն թերթն օրինաւորութեան ջերմ պաշտպան կ'ձեւանայ և Իզմիրի Գաւառ. Ժողովին բողոքագիրն՝ որ թէ մեր եկեղեցւոյ և թէ Սահմանադրութեան օրինօք կ'արդարանայ և իբրեւ պատմական արդարութեան գործ պիտի մնայ, կեդրոնական և Երեսփոխանական ժողովին դէմ իբրեւ թշնամանք և ոճիր կ'նկարագրէ։

Երկրորդ՝ տեղւոյն Գաւառ. Ժողովին բողոքագիրն այնքան տարբեր և աննման է թէ սկզբամբ և թէ ձեւով վանեցւոց ըմբոստ և յախուռն ընթացքէն, որքան լոյսը խաւարէն։ Գաւառ. Ժողովն Ազգին իրաւունքը կը պաշտպանէ, Վանեցիք կ'պաշտպանէին միայն Խրիմեանի անձն։ Վանեցիք, ինչպէս առաջին ընտրութեան առթիւ՝ բրօք և լախտօք Մայր Եկեղեցւոյ մէջ գումարուած Ներսէսեան և Մելքիսեդեկեան երեսփոխանաց վրայ յարձակելէ՝, այնքան աղմուկ և չփոթ յարուցանելէ ետեւ՝ յանդգնեցան մինչև իսկ բողոքել էջմիածնայ Մինոդին և կովկասու օտար կառավարութեան մը, երբ Ներսէս ընտրուեցաւ Կաթողիկոս և Մելքիսեդեկ կանտիոս, Վանեցիք, այս երկրորդ ընտրութեան առթիւ, վերստին բողոքներ բարձին վասն զի Խրիմեան չէր ընտրուած Կաթողիկոս, վասն զի Համազգային Ժողովին համաձայն հաւանութեամբ ընտրուած, Մինոդին, Սրբազան Պատրիարքին և աշխարհի բոլոր Հայոց կողմէն ամենայն Հայոց Կաթողիկոս հռչակուած և շնորհաւորուած Մելքիսեդեկ Սրբազան չուզելով ճանչել, Աղթամարայ Կաթողիկոսին ծոցը կամ անոր դանձարանը մանել ուզեցին, մինչդեռ Զմիւռնիոյ Գաւառական ժողովն իր բողոքագրով, զոր ուղղեց Կեդրոնական վարչութեան և չէ թէ Բ. Դրան, ինչպէս կ'ուզէ հաւատացնել «Արեւելք» բաժանում չքարոզէր, այլ միութիւն, էջմիածինը չուրանար, այլ օտար իշխանութեան մը կողմէ հաստատուած կանդիտատի մը, ապօրէն Կաթողիկոսի մը պաշտօնավարութենէ յառաջ գալիք փանգն և բաժանումն կանխաւ ցոյց կ'տայ և հնաւանդ ընտրական իրաւունք մը կը պաշտպանէ։ Եւ թերեւս Գաւառ. Ժողովն զգալով որ իր բողոքին ոգին և կարեւորութիւնն անտես պիտի անցնին, կ'ուզէր զայն նաեւ Ազգին, Պատմութեան և Աստուծոյ, քաջ գիտնալով սակայն որ՝ եթէ երբէք Ազգն անտարբեր մնար, մոլորուելով դաս մը դիւանագէտ պաշտօնաւորներու և դիւանապաշտ օրագիրներու չնորհիւ, Պատմութիւնն պիտի արձանագրէ և գնհատէ իր բողոքն և արդարութեան Աստուածը զայն պիտի դատէ։

Բայց «Արեւելք»ն, որ շատ յաջողակէ, այս յատկութիւնը չեմուլանար, իր նպատակին նպաստող գոյնն ու ձեւն տալ իրողութիւններու և ի հարկին լուրեր և թղթակցութիւններ հնարել, Վանեցւոց՝ «անձի» մը համար ըրած ապօրէն շարժումները Գաւառ. Ժողովին մեծ «ակդրունք»ի մը համար ըրած շարժումն չատ աւելի արդար ու բանաւոր կ'գտնէ, այսպէս իր արդարասիրութեան և բանավարութեան չափը վերստին յայտնելով։

Երրորդ՝ «Արեւելք» որպէս թէ հաւասարութեան դրօշը բացած՝ վանէն Բաղէշ, Բաղէշէն Կեսարիա, Նիկոմիդիա, Պրուսա կ'վազէ, և եթէ ձեռքէն գայ մինչեւ Հնդկաստան չունչ պիտի առնէ, որպէս զի Իզմիրի Գաւառ. Ժողովոյ բողոքագրոյն պարունակած նկատմանց համազօր նենկատումներ գտնելով ապացուցանէ թէ այդ դաւառներն ալ՝ անոնց վերայ յենլով՝ Իզմիրի Գաւառ. Ժողովին պէս ըմբոստ կրնան դտնուիլ Կեդր. Վարչութեան առջեւ, որու «անսխալականութեան» վրայ մեծ հաւատ ունի և հետեւապէս կը պահանջէ կայր հնազանդութիւն անոր տալիք որոշմանց՝ մինչեւ անգամ եթէ Եկեղեցւոյ և Ազգին իրաւանց դէմ լինին այդ որոշումները, որպէս զի, կըսէ, անիշխանութիւն, պառակտում և քայքայում չտիրեն հայութեան մէջ։ Ողորմելի ենթադրական տրամաբանութիւն, վասնզի միթէ՝ կարելի է գտնել ուրիշ նկատումներ որ համազօր լինին Եկեղեցւոյ արդի տագնապալի վիճակին վերաբերող նկատմանց, միթէ կա՞ն նկատումներ որ հաւասարին կենսականութեան կողմէ Իզմիրի Գաւառ. Ժողովին բողոքագրին մէջ բերած նկատմանց, որոց վրայ սակայն «Արեւելք» կը ծիծաղի, և եթէ կան, Գաւառներն իրաւունք կունենան վշտագին ձայնակցելու Իզմիրի Գաւառ. Ժողովի բողոքագրին։

Եւ արդարև եթէ բոլոր Գաւառները, չէ թէ «Արեւելք»ին կարծած անիշխանական ոգւով, այլ եկեղեցւոյ իրաւանց խորին զգացումէ դրդեալ՝ երնեն ըսեն—մենք չենք կարող հեռւիլ այն ժողովներուն որ մեր եկեղեցւոյ սահմանէն դուրս մեր ազգային իրաւանց սրբավայրէն դուրս կառաջնորդեն մեզ—միթէ անհաղանդութեան գործ, միթէ ոճիր մը գործած պիտի լինին այդ գաւառները, թէ ոչ նուիրական պարտաւորութիւն մը կատարած։ Ընդհակառակն եթէ հնազանդին, եթէ կեդրոնէն երած ոճէ անիրաւ պատգամի առջև խոնարհին, ըստ իս, այն ժամանակ իրենց խղճին ու արդարութեան դէմ գործած և ողբալի կուրութեամբ ծուղակն ընկած պիտի լինին։

Անտարակոյս կանխորոշ յատակագծի մը համեմատ որ «Արեւելք» ոչ միայն Զմիւռնիոյ, այլ բոլոր Գաւառ. Ժողովներն այդ կոյր հնազանդութեան, այդ սարկամութեան կ'յորդորէ, և քիչ մ'ևս, սպառնալից ձայնով պիտի հրամայէ որ դրլխիկոր ծուղակը նետուինք, որպէս զի վայրագ դրուած դաշինքներ չը խանգարուին։

Միւս կողմէ՝ Գաւառ. Ժողովոյ բողոքագիրն չկրնար երբէք անվաւեր նկատուիլ Ամեն. Առաջնորդ Հօր ստորագրութիւնն չկրելուն։ Քանի որ Գաւառ. Ժողովին «մեծամասնութեամբ» որոշուած և Դիւանին ըստորագրութեամբ վաւերացուած է, քանի որ Ամեն. Մելքիսեդեկ Սրբազանն այս պարագային մէջ չէգոք դիրք մը պահելու պարտաւորած լինելով, իբրև ազգովին ընտրեալ կաթողիկոս մը, չէր կրնար նախագահել Գաւառ. Ժողովին և անոր խորհրդակցութեանց և բողոքին մասնակցիլ, առանց իր արժանապատուութեան և արդարասիրութեան դէմ կասկածներ գրգռելու, չէր կարող մանաւանդ արգիլել Գ. Ժողովին արտասովոր նիստն առանց Սահմանադրութեան դէմ գործելու։

Ուստի Գ. Ժողովին բողոքագիրն օրինաւորութեան և ազգային արժանապատուութեան ամեն պայմաններն ունենալով՝ անհերեթ կը թուի միայն անոնց որ այդ պայմանները կանգոնեն։

Ի վերջէ «Արեւելք» այնպիսի չեշտով մը կ'խօսի յանուն ազգային «միութեան» և «Սահմանադրութեան», որ կարծես թէ պատրաստ է այդ միութեան և Սահմանադրութեան ինքզինքը զոհել, մինչդեռ իրօք կը զոհէ ամեն արդարութեան սկզբունք և եկեղեցւոյ օրէնք, կ'զոհէ և կը յորդորէ Հայերն որ զոհեն իրենց եկեղեցին և ազգութիւնն հզօր տէրութեան մը, որու չահերը կպաշտպանէ, և ապատամբ կ'հռչակէ ամեն անանձ որ ազգային կրօնական խնդրոյ մը նկատմամբ բողոք կ'բառնան, վարչութեան չանթերը հրաւիրելու սպառնալով անոնց գլխուն որ կ'յամառին իրենց բողոքին մէջ և արդար դատի մը դատախազ կ'կանգնին։

Բայց, Մեծ. Խմբագիր, բոլորովին վհատած չեմ։ Հաւատ ունիմ ճշմարտութեան վրայ, և կ'գտնուին անշուշտ ազգին մէջ լրջամիտ և ազգային պատուոյ ու իրաւանց նախանձախնդիր անձեր, թէ եկեղեցական և թէ աշխարհական կարգին մէջ, որ խորապէս զգալով վերահաս հարուածն բարոյական արիութեամբ պիտի պաշտպանեն ինչ որ իրենց էութեան չափ թանկագին է, այս է ազգային գոյութեան և եկեղեցւոյ ինքնօրինութեան հիմունքը։

Մ. Մանուէլեան

Զմիւռնիա 5|17 Սեպտ. 1885

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻՒՐԲԻ

(ՏԻՆԻՆԻՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՎՈՒ ԷՆԻՄ.)

Զ. ԹԷՍԼԻՃԷ

Քննութեան ատեն աչակերտներէն մէկուն Տիւեմաքին մէջէն կը հարցունէինք բառեր, կանոններ և թարգմանութիւն. հանդիպեցաւ թէսլիյէ բառ մը. հարցուցի թէ ո՞ր ձեւին վրայ է թէսլիյէ բառը։ Պատասխանեց աչակերտը թէ՝ թէֆիլ ձեւին վրայ է։ Հարցուցի թէ ինչո՞ւ համար թէսլիհ չէ եղած, թէսլիյէ եղած է. վերջապէս ըսինք որ եէ վերջաւորող բառեր թէֆիլէ ձեւին վրայ կերթան, թէֆիլին վրայ չեն երթար։ Աբիկեան էֆէնտին իւր սովորական իմաստասիրութեամբն պատասխանեց թէ՝ «Հարկ չկայ ըսել թէֆիլէ, քանի որ «տէվը» բառին իֆալ ձեւը կըլլայ «իտարէ», և չենք ըսեր թէ՝ իտարէ իֆալէ ձեւին վրայ է, այլ իֆալ ձեւին։ Նոյնպէս իսթիրահաթ իսթիֆալ ձեւին վրայ է կըսեմք, ոչ թէ իսթիֆալէ. հետեւաբար պէտք է ըսել թէսլիյէ թէֆիլ ձեւին վրայ ոչ թէ թէֆիլէ ձեւին. այսինքն քանի որ իֆալէ և իսթիֆալէ ձև չկայ, թէֆիլէ ձև ալ չըկայ. միայն թէ բառին Գ. դիրը եէ ըլլալուն համար, թէֆիլ ձեւին եէ դիրը վերցուեր, անոր տեղ բառին վերջը հէ դիրը եկած է»։ Զայս սրբայ հոս ալ ուղղեմք հրապարակաւ «Մուդաթէլէ» բառը միֆալէ ձեւին վրայ է, իսկ «գթալը» ֆիալ ձեւին վրայ. միֆալէ և ֆիալ մի և նոյն ձեւերնեն. այլ չկրնար ըսուիլ թէ՝ «գթալ» միֆալէ ձեւին վրայ է, և միգաթէլէ ֆիալ ձեւին վրայ. նոյնպէս թէզքիր՝ թէֆիլ, թէզքիրէ՝ թէֆիլէ և թէզքեար թէֆալ ձեւերուն վրայ են։

Չկրնար ըսուիլ թէ թէզքիր, թէֆիլէ կամ թէֆալ ձեւերուն վրայ է, կամ թէ թէզքիրէ՝ թէֆիլ և թէֆալ ձեւերուն վրայ. թէզքեար թէֆիլ և թէֆիլէ ձեւերուն վրայ։ Ուրիշ օրինակ մ'ալ. հիւքմ բառը կըսեմք չուղղ ձեւին վրայ է. հիւքիւմէթ, սիւհուլէթ ձեւին վրայ. իսկ հիւքմէթ, բանէթ ձեւին վրայ։ Եթէ Աբիկեան էֆէնտիի հետեւինք՝ հարկ չկայ եռագիր անեւոյթներու երեսուն և երեսուներ չորս ձեւերը թուել. գոհ ըլլամք ինչ բառ որ հանդիպի ըսելով թէ դ-ութ ձեւին վրայ է. քանի որ ամենուն արմատը երեք գրով և ամենն ալ անեւոյթն են. ինչ հարկ մաքերնիս յոգնեցընել և ըսել թէ ֆիրգաթ ըսմէթ ձեւին վրայ է, և ֆարգ գաթլ ձեւին վրայ. երկուքին ի միասին կըսեմք գաթլ ձեւին վրայ են. քանի որ ան ալ եռագիր անեւոյթ ան ալ, և երկուքն ալ միևնոյն բառեր. աւելորդ չէ՞ յոգնութիւններ. այս ինչ կամ այն ինչ ձեւին վրայ է ըսելը։ Բան մը կայ հոս Աբիկեան էֆէնտիի մութ մնացած, թէ ինչո՞ւ համար իֆալ ձեւին միմիայն իֆալ կրսուի, իֆալէ չըսուիր. քանի որ «իտարէ և իմալէ իֆալէ» ձեւն ունին. նոյնպէս «իսթիֆալն» ալ «իսթիֆալէ» ալ չկրնար ըսուիլ. քանի որ «իսթիրահաթ», իսթիֆատ, իսթիտանէ և իսթիֆալէ ձեւն ունին։ Թող լաւ հասկնայ Աբիկեան էֆէնտին ասոնց պատճառը, որ «իֆալ» ըլլալուն համար է որ «իֆալէ և իսթիֆալէ» ձեւերը առած են, եթէ ոչ՝ իֆալէ և իսթիֆալէ ձեւեր չկան։ Կրնա՞ Աբիկեան էֆէնտին գտնել բառ մի որ երկրորդ դիրը (վաւ) կամ (եէ) չըլլայ. իֆալէ և կամ իսթիֆալէ ձեւը առնէ։ Նոյնպէս թէֆա՞ուլ (էֆիլ) և թէֆաուլ ձեւերը «իֆալ» ըլլալով թէֆալի պէս կը գործածուին. բայց չեն ըսուիր թէֆալ ձեւ, այլ թէֆաուլ. զորօրինակ թէտաւմ, թէֆաուլ ձեւին վրայ է կըսուի, չէ թէ թէֆալ. քանի՞ «իֆալ» եղած է։ Նոյնպէս թէտէնի թէֆաուլ ձեւին վրայ է կըսուի, չէ թէ թէֆալ ձեւին վրայ է իմալ ըլլալուն համար։ Այսպէս չեն թէֆիլ, թէֆիլէ և թէֆալ ձեւերը, նոյնպէս միֆալէ և ֆիալ ձեւերը. թէտամ բառին թէֆիլ ձեւը կուգայ «թէֆիմ». իսկ թէֆիլէ ձեւը «թէֆիմէ», նոյնպէս «միւհազէֆէ» միֆալէ ձեւին վրայ է. իսկ ֆիալ ձեւը կուգայ «ճիզֆի» առանց իալ, այս ինչ կամ այն ինչ ըլլալու։

Ի դէպ է ասա յիշատակել իւր գործերէն մէկն, որսին կիւլսեմ. Քանի մի քանի գրուածքները, անոր մինչև օրս ատենան կարևորութիւն ունենալը երևան հանելու համար՝ ի մտոյ ամբողջ գործերը քընադատել խոստանալով։

«Միւպայաա իթմիշ օլտուղըմ մալ պէտլինտէն տօլայը Կիւմիւշէրատան Տիգրան վէ պիրատէրի էֆէնտիկեր գումբանեասընա էլլի ատէտ Ֆրանսըզ ալթունը տէնիմ օլուպ, թարիխատէն օթուզ պիր կիւն միւրուբընտա պէհէր լիրա իչին երկիրմի իքիչեր բարա կիւշէյթէսի իլէ մաէն իրթա իտէճէյիմի, անճագ հուլուը վատէտէ մէպլաղը մէգքիւրը թէնարիէ իտէմէկ իսէմ, էտա իտինճէյէտէք միւրուր իտէճէք պէհէր եէվմ իչուն պիլաքս պէշեր բարա ֆարգ եիւրիւտիւրէք ըէսիւմա իլէ պէրապէր քեամիլէն թէէտիլէ վէ թէսվիրէ տէն իտէճէյիմի միւիր, իչպու սէնէտիմ պիլիմտա չիրքէթը մէրզուսմէ ճանիպինէ իթա գըլընտը»։

Ճըրօ եանի հավալէ

«Իչպու սէնէտին նաթըզ օլտուղը էլլի ատէտ Ֆրանսըզ ալթունը մա ֆարդ նաֆիա տարիբէսի մէմուրիյնինտէն իղղէթլու ֆէյզլի էֆէնտիէն ալաղ էլլէմիշ օլտուղըմտան, հալիյէն համիրը սէնէտ էֆէնտիի մուամիլէյհէ թէէտիլէ իտէսինիզ»։

Ահաւասիկ հոս կայ այնպիսի օրինական սխալ մը որ յետին տաճկաբանի մը իսկ պատիւ չբերեր։ Արդեօ՞ք Աբիկեան էֆ. այս օրէնքը թիճարէթ գանոնամէսիի՞ր յօղուածներէն քաղելով պարզ սէնէտ մը ճրրոյ կընէ։

Տարբեր բան է սէնէտը, տարբեր բան է պօնօ, թէպէտ և երկուքն ալ պարտամուրհակ են, սակայն գիտնալ պէտք է որ օրէնքը տարբեր տրամադրութիւններ կընէ սէնէտի և մուրհակի համար, ինչպէս պարզ սէնէտին միւրուրը զէմանը 15 տարի է, մինչդեռ պօնօի միւրուրը զէմանը 3 տարի է. կը տեսնէ՞ք տարբերութիւնը։ Աբիկեան էֆէնտիի Պարզ սէրէտի մը եթէ պայմանաժամը անցնելու ըլլայ մի միայն 0/0 1 տոկոսը կը վճարուի, մինչեւ որ հարկ եղած կանոնական միջոցներ գործադրուին. մինչդեռ պօնօ մը այնպէս չէ. եթէ որչեալ ժամուն չ'կրնայ վճարուիլ, պարտապահանջը ՇԱՆՍ ալ միատեղ կրնայ պահանջել. պարզ սէնէտով պարտատէրը մի միայն պարտապահանջին կը վճարէ իւր պարտքը. մինչդեռ պօնօյով պարտք ունեցող մէկը պօնօն որու ձեռք որ տեսնէ, անոր վճառելու պարտաւոր է ըստ օրինի եւայն. ասոր ալ տարբերութիւնը կը տեսնէ՞ք Աբիկեան էֆէնտի, եթէ ոչ դարձեալ գրքերդ փաստ պիտի ցուցնէ՞ք թէ այսչափ տարիէ ի վեր ընդունուած է. հետեւաբարուղիղ է։ Անցնինք ուրիշ մէկ մեծ օրինական սխալի մ'ալ, դարձեալ կիւլտէսթէին մէջ. «Բիֆաթլու էֆէնտիմ հաղրէթլերի. և իղղէթլու էֆէնտիմ հաղրէթլերի գրուած է»։ Այս ալ ցաւալի բան. տակաւին չգիտէք թէ իղղէթլու. և բիֆաթլու ածականներուն հաղրէթլերի չկրնար տրուիր. միայն կրնայ ըսուիլ իղղէթլու էֆէնտիմ, բիֆաթլու էֆէնտիմ, ոչ թէ մէյ մ'ալ հաղրէթլերի մը։ Ամեն օր լրագրաց և ուրիշ գրութեանց մէջ միշտ կը տեսնուի, եթէ մարդ. քիչ մը ուշադրութիւն ընելու ըլլայ, պիտի հասկնայ թէ ի՞նչ ատիճան մարդոց ի՞նչ ածական կը գործածուի և որի՞ն վերջը հաղրէթլերի կրնայ դրուիլ։ Հարկ չկայ ասոր վրայ երկարօրէն խօսիլ. անձնիմք ուրիշ մէկ սխալի մ'ալ։ Աբիկեան էֆէնտին ըսած է կիւլտէսթէին մէջ «Պէրպէրեան նամ մէքթէպը քէպիրտէ, Գուրգէնեան նամ մէքթէպը քէպիրտէ» էն։ Բէպիր՝ մեծ ըսել է, և երբ դպրոցի մը չէնքին մեծութիւնը ցուցնել ուզեմք, կըսեմք, մէքթէպը քէպիր, որ ըսել է մեծ (չէնքով) դպրոց, նոյնպէս երբ ըսեմք պապը քէպիր մեծ (չէնքով) դուռ, իսկ երբ դպրոցի մը բարոյական մեծութիւնը ցուցնել հարկ ըլլայ, պէտք է ըսել մէքթէպը ալի, նոյնպէս դուռի մը բարոյական մեծութիւնը ցուցնել ուզեմք կըսեմք Պապը Ալի, ոչ թէ մէքթէպի քէպիր, պապը քէպիր։ Այս ալ ընդերցողաց լուրջ ուշադրութեանը յանձնելով առ այժմ այսչափով գոհ կըլլամք Աբիկեան էֆէնտիի միտ անկեղծութիւն և յառաջդիմութիւն մաղթելով։

Հ. ՍԱՐԱՑՏԱՐԵԱՆ

1885 սեպ. 4

ՍՕՆ ԲՕՍԹԱ

Մըսրը Մէճլիսը Նիւվվապը՝ Սեպտեմբեր 2|14-ին ճկէչն բազար էրթէսի կիւնիւ թաթիլ իտիմիշ տիր։

Ալբնան մալիւմաթա կէօրէ, պուրնն սէպէպի պէր վէճհը աթի թարիխ իտիմէքտէ իսիլ։ Շեօյլէքի, Ալբնան մալիւմաթա կէօրէ, պուրնն սէպէպի պէր վէճհը աթի թարիխ իտիմէքտէ իսիլ։ Շեօյլէքի, Նաֆիա Նէզարէթի միւսթէշարը միրալայ Սգոթ Մոնգրիէֆ՝ պիր թարգմ ինչանթը Նաֆիան ֆէվգէլատէ բլանլարը թուգտիմ իթմիշ, վէ պու բլանլարդն իճրասը այէլումում ինկիլիզ վէ Հինտ միթէահհիտլէրէ հէվալէ օլընմասը մուգարրէր պուլընմըշ օլտըղընտան, Մէճլիսընիւվվապ՝ մէգքիւր լայիհալարա մուխալէֆէթ իլմիշ վէ իշթէ պունտան տօլայը թաթիլ օլընմըշ տըր։

—

Էվվէլքի հաֆթա ճումա էրթեսի կիւնիւ Սուտան ասիլէրինէն գլավուզ ասաքիրի իլէ պիր մըգտար Պէնկալա Հինտ ասաքիրի միանընտա պիր չաթըշմա մուգու պուլուպ, ասիլէր 4 մագթուլ վէ մէճրուհ պրագրգտան սօնրա ֆիրարա մէճպուր օլմուշլար տըր։

—

Գահիրէտէն 2|14սեպտ. թարիխիլէ եազըլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, պիր թապուր բիյատէ իլէ պիր պէօլիւք աթլը բիյատէ՝ եօգարքի Մըսրրա սէվգ օլընմըշ տըր։

—

Մալիւմ օլտըղը վէճհէյլէ, խտիվը Մըսրը՝ Տէլթա եանի Նիլին աղըլարը ճիվարլարընտա մուգու պուլան տէվր ու սէյահաթընտան ախիրէն Գահիրէյէ ավէթինտէ, Տէլէ Նէլին պիր մուխալիրի՝ սէյահաթը մէգքիրէտէ հրսսիյաթ վէ մէշհուտաթը վագրասը հագգընտա խսթիֆսարը մալիւմաթ իթմիշ օլմաղա, թէվֆիգ բաշա հազրէթլերի՝ մէմլէքէթին ահվալի հագգընտա պագը կագէթալարըն նէշրիյաթը խայլիճէ միպալէղալը վէ հաթթա եան օլընընը մահալինտէ միշահէտէ իթտիկինի, վէ մահսուլաթ ալէլումում էլի պիր հալտէ օլուպ, ֆէլլահարա ասհապը էմլաք արասընտա միւնասէպաթըն խայլիճէն խայլի իսլահ օլմուշ իտուկինի մաէլ մէմունիյէ պէյան իթմիշ տիր։

—

Կէչէն բէնճշէնպիհ սապահքի Տէյ Գրէնէլ նամ ինկիլիզ կագէթասընէն նէշր իթտիկի պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Հապէշխթան ժէնէրալը Բաղ—Ալուլա՝ Սուտան ասիլէրինէն մուհասէրէ իտիմիշ օլան Գասալա ասաքիրը մուհաֆըզասընա իմտատ վէ մուալիէնէթ իթմէք իւզրէ 12000 քիշիլիք պիր օրտու իլէ Սուտան հուտուտընը թէճավուզ իթմիշ տիր։

—

Գահիրէ մահքէմէի ճինայէթի՝ պու քէրրէ պիր էսիր թիւճճարընը մուէպպէսէն քիւրէք ճեզասընա մահքիւմ իթմիշ, վէ պու միւնասէպէթի գարը երքէք 268 քէօլէ ազատ իտիմիշ տիր։

—

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ ԻՆԿԻԼԻԶ ՄՈՒՐԱԽԽԱՍԸՐԼՈ ՄԻՒԶԱՔԷՐԱԹ

Ինկիլիզ մուրախխասը Սըր Տրըմընտ Ուօլֆ իլէ իճրա օլընան միւզաքէրաթի հագգընտա Վիեննատան սեպ. 18 թարիխիլէ Բարիզին Թ. կագէթասընա աթիտէքի թէլէկրաֆ քէշտէ օլընմըշ տըր։

«Տէրսաատէթտէն խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, Սըր Հ. Տրըմընտ Ուօլֆ՝ Օսմանլը մուրախխասլարըըլա հաֆթատա իչ տէֆա միւզաքէրէ իճրա իթմէքտէ տիր։ Միւզաքէրաթը մէգքիւրէնին պու անէ գատար պիր նէթիճէյէ միւնճէրը օլմասընա սէպէպ չու տըրքի, եաւլընը Պապը Ալի մուրախխասլարը՝ զաթը Շահանէ թարաֆընտան մուսատտըգ թալիմաթլարընը ալաղ իթմիշէր տիր։

«Թալիմաթը մէգքիւրէյէ կէօրէ, Օսմանլը մուրախխասլարը՝ հէր չէյտէն էվվէլ, Պապը Ալիյի Ալէքսանիա, Ռուսիա վէ Աւսթրիայա զրտտ պիր հալ ու մէվգիտէ պուլընտրապիլիր սէպէպլիէթտէն տէրէճէյի նիհայէտէ սագընճաղլար, վէ հիւքիւմէթը Մէնիլէնին Մըսրրտաքի հուդուգը հիւքմրանիսինի վէ իւլքեաի մէգքիւրը իսթիգլալի հագգընտա վէրիլմէսի իհթիմալտէն օլան գարարլարտա հիւքիւմէթը միւշարէլէյհանընն նուֆուզ ու թէէսիրինի վզդայէ վէ մուհաֆազա իթմէյէ սայ ու դայրէթ իտէճէքլէր տիր։

* * *

Բէղալիք Տէրսաատէթտէն Հավաս թէլէկրաֆ գումբանեասընա վէրիլէն մալիւմաթա կէօրէ, Նիհայէթ Սըր Հէնրի Տրըմընտ Ուօլֆ՝ Պապը

Անիկ Մրսրը հագգրնտա պիր մուխ. թիրէ (մէմորանտում) թէսլիմ իթ. միչ տիր։ Պունտա Սրը Հ. Տ. Ուօլթ՝ մէսէլէի Մրսրիյէնին հալ ու թէս. վիյէսի իչիւն թէբիթթաթը գաթիյէ. տէն զիյատ պէյանը էթքեար իթ. մէքտէ իմիչ։

Մուխթիրէի մէզքիւրէ՝ միւղաքէ. րէ օլունաճագ պայլըճա նօգթալա. րը, եանի իսլահաթը միւլքիյէ վէ մալիյէի վէ թէնսիգաթը ասքէրի. յէյի իրատ վէ թային իթմէքտէ, վէ լաքին թէէմինէն պէյան օլուն. արզընա կէօրէ հիչ պիր թաքսիլա. թա կիրիչմէմէքտէ իմիչ։

Պատէհու մուխթիրէի մէզքիւրէ՝ Մրսրրա ֆէվգէլատէ պիր Օսմանը գամիսէրինին իրսալինի թէքլիք իթ. մէքտէ իմիչ քի, պունտան անլաշլը. տրդընա կէօրէ, թիւրքիա իլէ Ին. կիլիթէրրա արասընտա էյան հուսու. լինէ չալըշլան իթիլաֆ՝ եալընզ իպթիտան նօգթալար հագգընտա պուլունմագտա օլուպ, ահվալին պինէֆա մահալինտէ թէֆթիշ ու թէտգիգինտէն սօնրա Տէրսաա. տէթտէ եէնիտէն միւզաքէրաթա պայլանաճագ տրը։ Իչիմէ չիպհէ. սիզ պու սէպէպտէն տօյայը Սրը Տ. Ուօլթրն 10 կիւնէ գատար Մրսրրա ազիսէթ իտէճէկի հավատիսի ախի. րէն շուտ պուլմուչ տրը։

Սրը Տրրմընա Ուօլթրն իշպու. մուխթիրէսի՝ Օսմանը—ինկիլիզ դա. միսիօնրնտա թահմիր միւղաքէրէյէ արընաճագմըշ։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Կէչէն ճումա կիւնիւ Պէօյիւք Ատատա Ֆօլց Անթուան էֆէնտիյին արապաստ պօշ օլարագ ամտէթ իթ. մէքտէ իլքէն, հայվանլար գըզարագ արապիտիտիկինէ գօշվայա պայլատգ. լարընտան, արապաճը՝ պէկիրլերի պապթ իտէմէլերէք արապանը ալ. թընա տիւշուպ էդիլմիչ, վէ պիր ազ սօնրա էօրիւ օլարագ. էֆէնտիսինին խանէսինէ նագլ իտիլմիչ տիր։

—Սեպտեմբերին 1 ինճի կիւնիւ իզմիր միւյէթթինտէ թիրէտէ իսլամ մահալլէսինտէ հարիգ զուհուր ի. տիւպ, 3 սաաթ զարքընտա 12 գօ. նագ միւհթէրէդ օլմուշ վէ խասա. րաթ 10000 լիրա թախմին գըլընմըշ տրը։

—Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ Ազայ գարու. քէօրիւսիս գուրպին. տէ կաղ սանտրլարը եւ. քիւիւ պիր մավունա զարգ օլուպ, մավունաճը. լար գուրթարըպկիմիշ տիր։

—Շարգի Ռումէլի միլիս գօման. տանը սայլրգ Սթրեքէր (Բաշլիտ) բաչա հագրէթլերի՝ բաղար կիւնիւ մուպէտտէ Սէնիյէտ մայհարը իլ. թիֆաթը հաղրէթը բատիշահի օլա. լարագ, քէնտիսինէ 2նճի բրիթպէտէն Մէհիմիյէ նիշանը իհսան պույրըլմըշ տրը։

—Դիրի 18 վէ տիկէրի 20 եաչընտա օլան վէ մահալլէլերտէ չարչաֆճը. լրգ իթմէքտէ պուլընան իքի մու. հաճիր տէլիգանլըը՝ 3 հաֆթատան պէրու օրթատա պուրնմայրգ, պուն. լար պիր կիւն Սթանպօլտա վարգ խանէլերինտէն չըգարագ Պոդդ ի. չինէ կիթմիշլեր, վէ Ցարբերար իլէ Ռումէլի Ֆէնէրինտէն կէչիպ օնտան էօթէյէ դայ օլմուշլար, վէ պու կիւնէ գատար մէյտանա չըգմամըշ. լար տրը։

ՄԱՆՈՒԷԼ Կ. ՄԻՐԱՆՈՐԵԱՆ
ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ
ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՀԱՅԱԲՆԱԿ ԳԱՒԱՌՈՒ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՑԱՃԿԱՅՍՏԱՆԻ

—

ՏԵՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՐԷՆ ԵՒ ՁՈՐԷՆ, ՀՆԷՆ ԵՒ ՆՈՐԷՆ
ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏՆՈՑ
ՄԱՄՈՆ Ա. Բ. Գ. (սաաբդ)

Հայաբնակ գաւառաց ընդհանուր նկարագրութիւնն, տեղագրութիւնն, աշխարհագրութիւնն, վիճակագրութիւնն, շէն և ամայի վանօրէից նշանակագիրն, աւանդութիւնք, և այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է ամենակարեւոր և հետաքրքրական, գրուած շրջահայեաց և չատ նուրբ տեսութեամբ, արժանի ամէն Հայու յաճախակի վերծանութեան։

Նը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Պոլիս Պահճէ-գաբու հայագործի փառն դէմ Դ. էֆ. Ճոնեանի վաճառատուն թիւ 11։

Գին. — Ա. և Գ. մասերն 8 ական, իսկ Բ. մասն 10 դահեկան։ Վար. ժարանաց համար գոհացուցիչ դեղչ կը լինի և յանձնարարութիւնք ճըշտիւ կը կատարուին։

Մէմալիքը Օսմանիյէ տուխանլարը մի. շթէրէք իւլ մէնֆաա Բէժի չիրքէթի

ՃԷՄԻԹՑԷՐԸ ՈՒՄՈՒՄԻԹԷ

1885 սէնէի Ռումիսի իյլուլըն (սեպտ.) 25ինտէ եանի ալաֆր. թըշրինը էվվէլին (հոկտ.) 7 տինտէ։

Նիզամաթը էսասիյէնին 27 ինճի մատտէսինէ թէվֆիգէն մէմալիքը Օսմանիյէ տուխանլարը միւշթէրէք իւլ մէնֆաա Բէժի չիրքէթինին հիս. սէ սէնէատարընը համիլ օլանլար՝ մէճլիսը իտարէ թարաֆընտան թան. զիմ օլանան բաբօրթ օնրն գրաաթը. ընը իսթիմա իթմէք, վէ լէտէլհաճէ 1885 սէնէի Ռումիսինին 28 չուպաթ (փետր.) եանի ալաֆր. 12 մարթընտա խէթամ պուլան մուամէլաթը սէնէվէյէ իլէ իշպու հիսապաթրն թէսվիյէսի զրմընտա մէճլիս թա. րաֆընտան վագը օլաճագ թէքլի. ֆաթը գապու, վէ թատտիգ իթմէք, վէ նիզամաթը էսասիյէնին 20 ինճի մատտէսինէ թէվֆիգէն մէճլիսը ի. տարէ աղալարընն հաղրը պուլուն. տրգլարընը միւպէյլին օլան բուլա. ընը գրյմէթինի գարարլաչորմագ իչիւն 1885 սէնէի Ռումիսի իյլուլընն 25ինէ միւսատրգի օլան ալաֆր. թըշ. ընը էվվէլին 7ինճի չարշէնպիհ կիւ. նիւ էօյլէտէն սօնրա ալաֆր. ռատթ 1 պուլուգատա Սթամպօլտա Գան. թաթբերարտա քեռանի մէրքէզը ի. տարէտէ պէր միւմատ ճէմիյէթը ուժումիյէյէ տավէթ օլընբրլար։

Լաագալ 30 ատէտ հիսսէ սէնէ. տաթընա մալիք օլուպ, պու սէ. պէպպէ սէնէատաթը մէզքիւրէյի նի. հայէթ 1885 սէնէի Ռումիսինին իյ. լուլ 13ինտէ եանի ալաֆր. իյլուլըն 27սինտէ աթիտէ կէօսթէրիլէն մա. հալլէրէ թէվֆի իտէն պիլճիւմէ հիսսէատարընը ճէմիյէթը ուժումի. յէտէ հաղրը պուլունմայա հագլարը վար տրը։

Տէրսաատէթտէ՝ մէրքէզը իտա. բէյէ։

Պէրլինտէ՝ պանքէր Մ. Պէլիս. բոտրը մաղազասընա (Պէրէնսթրաս)։

Լոնտրատա՝ Պանգը Օսմանինին ա. ճէնթէխանէսինէ (Թրոկմորթօն ըՄ. թրիթ Ն. 26)։

Բարիզտէ՝ Պանգը Օսմանինին ա. ճէնթէխանէսինէ (Մէյէրպէր սօգա. ղընտա Ն. 7)։

Վիէննատա Գրէտիթ Անշթալտ (Թիճարէթ վէ սէնայի Ավսթրիա Գրէտի իմթիյազը շիրքէթի)։

Հէր պիր մուվէտտիյէ պիր սէնէ. տը մագպուզ վէրիլիպ, պու սէնէտ՝ ճէմիյէթը ուժումիյէյէ կիրմէք իչիւն տուրխուլիյէ պիլէթի ատտ ու իթի. պար օլընը։

Միւդաքէրաթ՝ ազատ հաղրէնին քէսրէթը արատ իլէ գարարլայը։ Ազատ մէրգուժէնին հէր պիրի՝ մա. լիք օլարը հէր 30 լիրասը իչիւն պիր բէյ իթա իտէպիլիր։ Փագաթ հիչ պիր քիմսէ քէնտի նամը գաթիսինէ օլարագ 10, վէ հէմ քէնտի վէ հէմ տէ միւվէքքիլի նամընա օլարագ 20 ըէյտէն գիյատ իթա իտէմէզ։

Տէրսաատէթ 4/16 սեպտ. 1885

3—2

ՍԱՐՐԱՖԻԵԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 21 Սեպտ.

Ինկլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	100–
Օսմ. էսհամը ալտլարը	14-7/8
» » գարանոը	14-13/16
» » Սէրի Ա.	27-5/8
» » » Պ	16-1/2
» » » Ս	14-7/8
Օթօման 1871	68-1/2
Օսմանկր Պանդասը	10-1/2
Ռուսիա իսթիգրազը	94-3/8
Մրսրը տուչ. մութահրտէ	64-1/8
» իսթիյազը	87-5/8
Տուրքա Սանիէ (Մրսրը)	61-1/4
Ռուչիլա իսթիգրազը	84-1/2
Մահարիսթ. էսհամը 1877	–
Գամպիօ Բարիզ 3 տպ վատէ	–

Բարիզ 21 Սեպտ

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	80-65
» » 4½ %	109-50
Եէնի Դամ. էսհամը ալտլարը	15-20
» » » գարանոր	14-92½
Մէտոդէէլ	
Սեռի Գ.	15-80
» Ս.	14 80
Ռումէլի չեմէնտիֆէրի	38-
Օսմանկը Ռէժիսի էսհամը	–
Օսմ. Պանգասը	318-75
Գրէտի Լիոնէ	540-
Գրէտի Ֆոնսիէ	1315-
Լիոն ագտիոնը	1246-25
Սուէզի ագտիոնը	2052-50
Ռուսիա 5 % 1877	99-5/8
Իթալիա էսհամը	95-35
Բարը Ֆոնտ. մութահրտէ	325-
ուէնտ 3 % 1872	315-
Գամպիօ 3 տպ վատէ	25-24

Վիէննա 21 Սեպտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	125-60
Ռումէլի չեմէնտիֆէրի	20-00

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. ուս. տիւն ագչ. գար.	15-38
Նու տասպահ ուշլրը	15-38
Մրսրը մութահրտէ. գար.	70-15
Նու տասպահ աշլրը	70-20
Սեռի Ա.	27-30
» Գ.	18-10
» Դ.	15-36
Ռումէլի չեմէնտիֆէրի	38-

Ագչէ Ֆայիզի	6-
Բէրօր Դրչ.	20-
Հէվալէսիզ »	35-

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՏԻՈՆԼԱՐԸ

Դրէսի ժէնէրալ	–
Սթամպոլ ստանդարտ	–
Օսմէթէ ժէնէրալ	–
Թրամվայ	2-90

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 դրչ. առան	Ղչ. Բր.
Գէյսպ մէճիտիէ Ֆարգը	108-6
Մէճիտիէ »	97-30
Գէշիրգ »	102-25
Ամբուրգ »	102-23
Դայմէ	4000-
Ինկիլիզ լիրասը	110-17
Ֆրանսզ ալթունը	87-34
Բօլ	90-14
Դրէսդից ալթունը	51-15
Գարոլոն գայմէսի	9-17

ԻԼԱՆԱԹ

Տէրսաատէթ էմիրահ էճնէպիյէ կէօմ. րիկիւ Թրանսիթ անպարընա 2209 մէթ. բօ մէքէսալընտա ինչա իսիլէճէք օլան ըրլսթրմ իչիւն միւայասընա լիւզում կէօրիւլէն սօմ վէ ըրլսթրմ վէ մօշզ թաշընն չէրսիթը մուգարրէրէսի մու. ճիսինէճ, թալիպլինէ իհսալէ վէ մահը հա. լին 14հինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի իթա օլունճաղընտան, միւնագասայա կիրիշմէք վէ չէ. րսթիթին անամագ իսթէյէկերին ճէմի. յէթը ըուսումիյէյէ միւրաճաաթ էյլէմէ. լերի իլան օլունուր։

Ճ խլուլ 301 Շ—Շ

ՍԹԱՆՊՈՒԼ ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՆՑԱՔԻՏ
Ն. 58 ՕէՅԼԷ դ-ԼԷ Ն. 58

ԷՐԶՐՈՒՄԼԸ՝ ԳԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

ՏԷԼԼԱԼ
ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Եվ, տիւքքեան, խան, արսա վէ սարբէ, շըմէնտիֆէր վէ գօնսօլիտէ էսհամը ճէտիտէ վէ միւպէտատէյէ պէրաթլարընը ալմագ վէ սաթմագ վէ բէհինէյէ իգրազ վէ խթիգրազ արդուսընտա օլանլար՝ մաղազամընը Թէյրիֆէ բաղպէթ պույուրտրգլա. ընտա, մասլահաթլարընն սուհու. լէթէյէ Թէսվիյէ օլունճաղը իլան օ. լունը։

Թաշրալար իլէ պու կէօնա մուա. մէլէլէր իչիւն մուխասէրէ օլունը։

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻԶԻԹ

Ա՛լա քարթօն իլէ լաթիֆ սիւրէթտէ հէր լեսանտան օլարագ օն տագիգէ զարֆընտա թապ ու թէսլիմ օլունուր։

ֆիյ 100 ատէտի 10 ղըշ.

Արզու իսէն զէվաթրն, Ստամ. պօլտա Ցակրբեան խանընտա Արամ. եան մաթպուասընա միւրաճաաթ էյլէմէ. լերի։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԲԱՐԻԶԻՆ ՈՒՄՈՒՄԻ ԷՄՆԻԵԹ ՎԷ ԻԹԻԹԱՐ ՍԱՆՏՐՂԸ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ 1.000 000 ՖՐԱՆԳ

116 — ԲԱՐԻԶԻՆ ԼԱՍԱՆԼԻՔ ՄԷՏՏԱՆԸ — 116

Իշպու պանգանրն մուամէլաթը՝ Ֆրանսանրն բիյանգօլը էսհամընը բէչլին ազէ վէ թազաթիլէ ֆիւրուխթ իթմէքտէն իսարէթ օլուպ, այտա 5, 10 վէ 20 ֆրանգ պարագ թահվիլաթը մէզքիւրէնին քեսֆէֆէսինտէն իթա վէ ֆիւրուխթ իսէր։ Միւշ. թէրի՝ ֆէնթ էհսանընը նամէրէլուրընը ալտը ալագ իսէր, վէ ԱԳՉԷՅԻ ԹԷՔՄԻԼ ԹԷԼԷՏԻՑԷ ԻԹՄԻՇ ԿԻՊԻ կէրէք չէքիլէն բիյանգօլարա վէ կէրէք ֆայզը գուրօն. լարընա հագգը օլուր։ Ա՛յլէ էլ՝՝՝